Postritel: „Kariibi mere piraadid: Salazari kättemaks“ * „Rokikoer“

KOOLILASTE AJAKIRI

HEA LAPS

05
2017

HIND 2,25 €

AUHINNASADU

Rimonne auhinnad – SCRABBLE'd võitsid **KAROLIN OJA** Türilt ja **AALIKE APALEV** Moostest.

Pusleauhinnad Rekatolt võitsid **AULIKE APALEV** Moostest, **SOFIA NEDUGOVA** Tallinnast, **TONY KÄGO** Laevast ning **ALEKSANDRA RENKE**, **KÄROLIN METSALU** ja **LAUREN CHRISTELLE TOOMPUU** Türilt.

SÜDAMLIK MAITERVITUS KÕIGILE SÕPRADELE JA SUGULASTELE!

Nüüd on siis aeg teatavaks teha märtsinumbris välja kuulutatud võistluste võitjad. Lõuna-eestlaste auhinnad toimetame nagu ikka **Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu lasteosakonda (Kompanii 3/5, Tartu)** ning Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid **Kullo Lastegaleriis (Tallinn, Kuninga 6)**. Kellel on muid soove ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele läkitada e- või tavaposti teel!

Kena kevadet soovides,
Igavesti **Teie Triibu-Liine**

Lembitu auhinna lahendajatest võitsid raamatud **KÄRT LÄÄNE** Puka vallast ja **JAANIS PAVLOV** Puurmanist.

Ristsõnalahendajatest tõi loosiõnn auhinna **MAIRON DANIEL TIISLERILE** Põlvamaalt ja **EMMA MARIA LARMILE** Tallinnast.

Viktoriinilahendajatest saavad auhinnaraamatud **KAIDI JÕESUU** Koongast ja **TIMO STAMM** Tallinnast.

Suur aitäh haridus- ja teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS SELLES NUMBRIS:

LAHEDAT LUGEMIST

Liisa Raaveli „A & O" — **4**
Mia-Mai Kalda „Eide nutt" — **6**
Lilijan Veske „Lillekübarate konkurss" — **7**
Luulet: Ülle Kütsen, Liisika Arike, Leena Lotta Lüdimois, Tiina Tiideberg — **8**
Peterburi poetesside värsse — **9**
Kui ma oleksin detektiiv — **10**
Jaan Rannapi „Jänes löömamees" — **12**

GALERII

Pelgulinna Gümnaasiumi näituselt — **13**

MAAILM MEIE ÜMBER

Tore loodus: Mai Zernask rabarberist — **14**
Luulet: Leelo Tungal, Anett Kalberg — **15**
Tere, lind! Peep Veedla käost — **16**

Hollandi Eesti kooli sünnipäev — **18**
Eesti president Latukartano koolis — **19**
Lola ja lohe — **20**
Poster 2: „Rokkiv koer" — **21**
Poster 1: „Kariibi mere piraadid: Salazari kättemaks" — **22**

TEE ISE

Lully Gustavsoni linnupross — **25**
Mustkunstnik Ande rätikutrikk — **26**
Martin Rits tantsupeo muusikast — **27**
Sandra sööginurk: avokaadohummus, puuviljasalat — **28**

NUPUTA JA NAERA!

Ilmar Trulli ristsõna — **29**
Lembitu mõistatus, viktoriin 30
Paetisme — **31**
Naeru-uss — **32**

ELUMELU

Petseri keeltegümnaasiumis kõlas eesti keel — **33**
Avasta endas geenius! Martin Malve luu-uurimisest — **34**
Thomas Scheileke koomiks — **36**
Kino-uudised — **37**
Hobid ja huvid: Anna-Maria intervjuu Alexandra Schipaiga — **38**
Siit ja sealt: aprillinaljade järg — **39**
Järjehoidja — **40**
Markus Saksatamm embleemidest — **41**
Rimonne: juuksemäng — **43**
Rekato: unistuste lemmikloom — **44**

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast
Väljaandja: SA Kultuurileht
Voorimehe 9, Tallinn 10146, tel 6833145
Toimetus: toimetus@healaps.ee
Peatoimetaja: Leelo Tungal (leelo@healaps.ee)
Kujundaja: Vivika Kalt (vivika@healaps.ee)
Toimetaja: Anna-Magdaleena Kangro (anna@healaps.ee)

Trükk: PRINTALL
Tellimine: AS Ekspress Post,
tel 6177717
www.tellimine.ee
Hind üksikmüügis 2,25

Kaanepilt: Kaie Kal

Helin Tikerpuu

A ja O

II koht Sten Roosi muinasjutuvõistlusel 2017

Liisa Raavel Lihula gümnaasiumi 10. klassist

Elasid kord ilus noor neiu Arabella ning śikk ja sarmikas noormees Oskar. Nad olid üks osa tähestikust, kus igal tähel kindel roll täita. Igaüks elas seal oma elu ja tegeles oma igapäevaste toimetustega. Nagu tavaelus, nii levis tähestikuski palju kuulujutte, see oli tähtede jaoks põnev, sest kõik osalejad olid ju tähed ise ja igaüks neist tahtis kuidagimoodi silma paista. Olgu siis kas või väljamõeldud lugusid edasi kandes.

Ühel päeval kuulis Arabella, kuidas tema lähimad naabrid Bert ja Cecilia tema kõrval rääkisid mingist Oskarist, kes otsivat kõige kaunimat tähekest kogu Tähestikumaal. Arabella oli põnevil, kui kuulis sellist uudist, aga ta teadis, et tegelikult on kõige esimesed võimalused Oskariga tutvumiseks ja enda eksponeerimiseks just Paulal, kes elab igapäevaselt Oskari kõrval. Arabella, kes ennast küll kauniks ja veetlevaks tütarlapseks pidas, arvas, et tema lootused on nullilähedased, kuna Oskari elukoht tundus olevat valgusaastate kaugusel. Siiski otsustas Arabella sõpradelt nõu ja abi paluda, et Oskariga tuttavaks saada. Kord oli Arabella saanud maitsta imehead jooki, ja selle nimi oli kakAO, see tähendab, et kusagil olid juba A ja O kõrvuti ja seega said hästi läbi.

Üksi olles mõtles Arabella Oskarist ilusaid mõtteid, julgemates unistuste jõudis lausa abiellumiseni. Tal oli palju sõpru, sest ta elas Tähestikumaa otsas, kus teisel pool polnud enam ühtegi naabrit, laius vaid imeilus aas ja Arabella arvates jätkus Bertil niikuinii silmi vaid Cecilia jaoks. Kuna jutud Oskari pruudiotsingutest levisid järjest suurema kiirusega, siis arvas Arabella, et tal on aega vaid kesköönni, et pääseda Oskari juurde. Nimelt arvas Arabella, et ainult temast – jah, just ainult ilusa A-tähega tüdrukust – saaks Oskarile vääriline kaaslane.

Nii otsustaski Arabella tegutsema hakata. Ta koputas Berti uksele ja palus BMW-d laenuks, kuid noormees, kes oli tegelikult armunud Arabellasse, mitte Ceciliasse, ütles, et ta on oma sõiduki välja rentinud. Bert pakkus neiule lohutuseks banaani, kuid selle peale muutus neiu õnnetuks. Viimases hädas pöördus Arabella hoopis küla teises otsas elava Yoko poole, sest kummalisel kombel oli sinna üle aasa lühem tee, kui mööduda kõigist tähtede majadest. Ehk on tema Yamaha veel vaba. Yoko masin seisiski garaažis. Arabella nägi selles pääsemist ja palus Yokolt: „Kas saaksid laenata mulle oma motikat, palun?”

Yoko vastas, et praegu on teda üks teine sõit ootamas, aga ta võtab Arabella peale. Mootorratta tagaist-

mel reisimine polnud küll eriti ahvatlev, aga ainsa võimalusena Oskarini jõuda oli see siiski ainumõeldav. Neiud asusid teele, kuid Yoko oli nõus sõitma vaid S-täheni, sest ta oli just parasjagu teel oma täditütre Sandra poole, kellel oli nimepäev.

Arabella heitis pilgu tähekellale ja hüüdis: „Kiirustame, ma tulen sinuga!" Tegelikult oli Yoko leppinud kokku veel teiste naabritega. Ülle tahtis minna külla Tiidule ja Õie Ullale, ent nemad pidid pettuma, sest Arabella ajas nende plaanid segamini. Ei Yokol ega Arabellal olnud mahti naabritele seletada, miks nende varasemate kokkulepetega ei arvestatud. Ju jõuab hiljem klaarida!

Kui kell hakkas liginema kümnele, teadis Arabella, et ta peab oma uhkuse alla suruma ja Romeolt ratta laenama, sest Sandral mingit transpordivahendit pakkuda polnud. Romeo oli üks paha ja vastik vanamees, kes tegi alati oma rahulolematuse ja liigse nõudlikkusega kõigi teiste elud põrguks. Nurus ja palus Arabella, mis jaksas, sõiduriista ta Romeolt ometi ei saanud. Tütarlapsel ei jäänud muud üle kui jalgsi edasi liikuda ja ega tal enam väga palju minna olnudki. Samas lootis ta, et järgmine elanik Quinn teda aitab. Sellel mehel oli uhke maja, väljamaised kombed ja õue peal mitu uhket sõiduautot. Kuid oh õnnetust, aiavärav oli lukus ja Quinn kodust lahkunud. Hetkeks valdas Arabellat lootusetuse tunne. Mõtted hajusid ja neiu nägi, kuidas Oskar ja Paula on juba kohtunud. Nad istuvad juba koos mõnusasti diivanil kamina ees, vaatavad televiisorist OP-i (appiiii, kuidas need saate autorid juba ammu olid suutnud Oskari ja Paula paari panna!) ja peavad pulmaplaane. Keegi nähtamatu aga sosistas Arabellale kõrva: „Ära anna alla! Võitle!"

Arabella ei kuulanud esialgu seda salakeelt, oli valmis otsa ümber pöörama ja koju tagasi minema. Pisarad tikkusid silma, kõik unistused haihtusid. Arabella ei hoolinud talle järele vaatavatest pilkudest.

Eneselegi ootamatult oli Arabella jõudnud Oskari majani. Kell tema randmel näitas 23.30. Millegipärast oli maja ümber terve hulk tütarlapsi, ta teadis neid, kuid polnud nendega eriti tuttav. Ta oli neid kohanud külapoes ja kuulnud nende kohta kuulujuttudest, nüüd aga olid nad siin. Mida nemad Oskarist tahavad?! Arabella võttis julguse kokku ja käitus ehk vähe ülbeltki ning trügis teistest ettepoole otse Paula selja taha. Paula keeras järsult ringi ja küsis nõudliku häälega: „Kuhu sa omateada trügid?" Arabella surus jalad tugevasti vastu maad, ajas selja sirgu ja teatas enesekindlalt: „Ma tulin Oskari juurde, sest ta ootab just mind. Sinul pole siia asja ja sa võiksid nüüd mul eest ära astuda!" Paula pilgutas silmi, ahmis õhku ja oleks peaaegu minestanud: „Kes sa õige selline oled, et..." Kõik ülejäänud tüdrukud vakatasid, sest nad teadsid Paula isekust ja upsakust – nad olid pidanud taluma Paula egoismi ja suurustamist. Ühel hetkel mõistsid nad, et Paulal tõesti poleks Oskariga mingit võimalust, sest Oskar väärib enda kõrvale toredat ja lahket kaaslast.

Äkki avanes uks ja trepil valgusvihus seisis Oskar. Pikk, sihvakas, galantne. Ta astus trepist alla, ulatas Arabellale käe ja lausus: „Temast saab minu abikaasa, tema suutis lõpuks sellel pirtsutaval Paulal suu kinni panna. Kõik teised tähepiigad vaatasid teda heakskiitvalt ja said aru, et Arabella on Oskarile parim variant.

Kolme nädala pärast peeti suur ja uhke pulmapidu. Kuid Arabella teadis, et ei saa Oskari kõrvale jääda, sest ta peab koju minema, muidu läheb nii paljudel lastel tähestik sassi. Oskar pidi nõustuma, kuid enne ütles ta: „Ega me päriselt lahku lähe, sinusugusele targale naisele tuleb raamat pühendada!"

Ja nüüd seisabki taskuteatmiku kaanel „A&O", nii saavad Arabella ja Oskar igavesti koos olla.

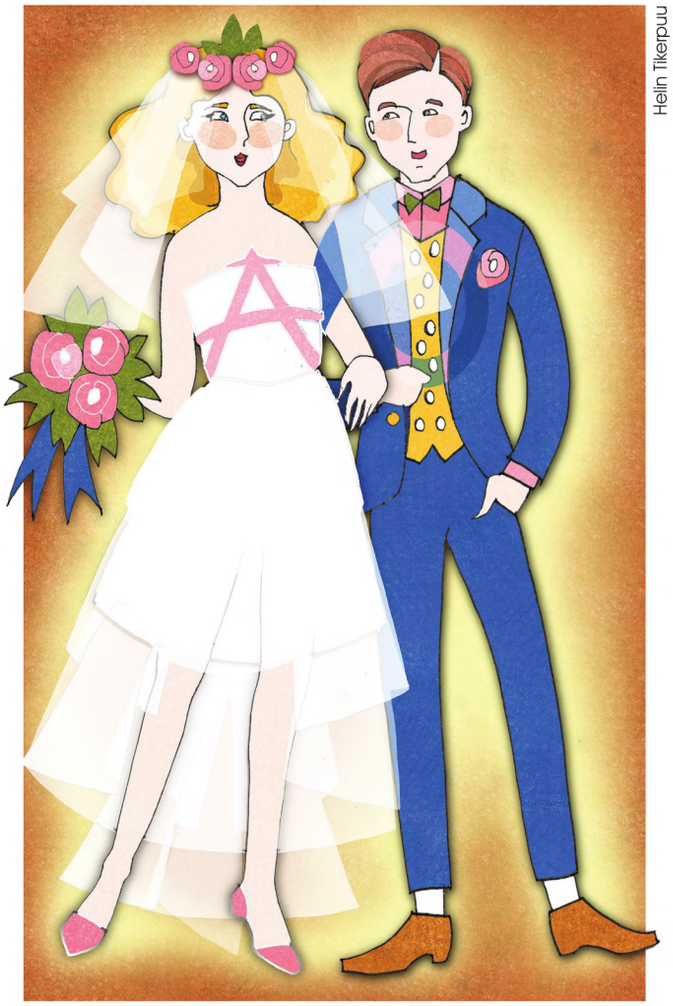

Helin Tikerpuu

Eide nutt

III koht

Mia-Mai Kalda Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasiumi 5. klassist

Elasid kord eit ja taat. Ühel päeval tõi taat koju tahvelarvuti. Eit tundis huvi, mida ta sellega teha saab. Ta küsis: „Kas see süüa teeb? Või koristab tube?"

„Ei, mu kallis eideke! Siin sees on kogu maailma meelelahutus: uudised, muusika, filmid, mängud... Mida iganes su hing ihkab!"

Selle peale avaldas eit arvamust, et tegemist on mõttetu vidinaga, mis nüüd kodus tolmu hakkab koguma, sest temal on vaja toitu valmistada ja tube koristada Ja ega taatki eide arvates vidinaga midagi mõistlikku peale oska hakata. Nii hakkaski eit oma toimetusi tegema ja taat läks õue puid lõhkuma.

Kui taat õhtul näljasena tuppa tuli, avastas ta eide elutoas tahvelarvutit näppimas, köögis polnud söögist aga lõhnagi. Taat tegi endale paar võileiba ja keetis kuuma teed ning läks magama. Eit hüüdis talle veel järele, et ta tuleb ka kohe.

Kui taat hommikul ärkas, oli voodi tema kõrval tühi ja eite polnud kusagil. Suur oli taadi üllatus, kui ta leidis oma kullakese elutoast endiselt tahvelarvutit näppimas.

„Sa mu püha meie!" hüüdis eit. „Jälle tapsid nad mu ära! Aga ma neile veel näitan! Ostan teemantide eest uue elu ja näitan neile, kes on äss!"

Taat ei pööranud esialgu eide jutule tähelepanu, kuid ehmus siis ja küsis: „Kust sa neid teemante said?" – „Kust sain, kust sain," oli eit veidi ärritunud, „ostsin!"

„Kui palju need ka maksid?" tundis taat huvi. Nüüd läks eit elevile: „Kümme tükki maksid viisteist eurot, kakskümmend sai kolmekümne euroga."

Selle jutu peale muutus taat murelikuks ja uuris, kui palju teemante siis eidel on.

Eit vastas: „Ainult nelisada kakskümmend seitse on järel, aga vahepeal oli mul neid suisa kolm tuhat kaheksasada."

Taat kukkus ehmatusest istuli ja uuris, kas eit on kõik teemandid oma raha eest ostnud.

Eit teatas selle peale rõõmsalt, et esimesed sada sai ta tasuta ja enda raha eest otis ta ainult viissada teemanti, sest rohkem raha tal polnud. Ülejäänud teemandid oli ta ostnud taadi raha eest. Selle peale oli taat hullumas. Ta ei saanud aru, kuidas tema muidu arukas ja tragi eit nüüd puhta soodaks oli muutunud. Kuid kuna eit oli talle ikka väga kallis, võttis taat tahvelarvuti ja viis selle kodust minema. Ta ei öelnud kellelegi, kuhu ta selle peitis.

Kui vanakesed veel surnud pole, siis tasub eit oma võlga taadile veel siiani.

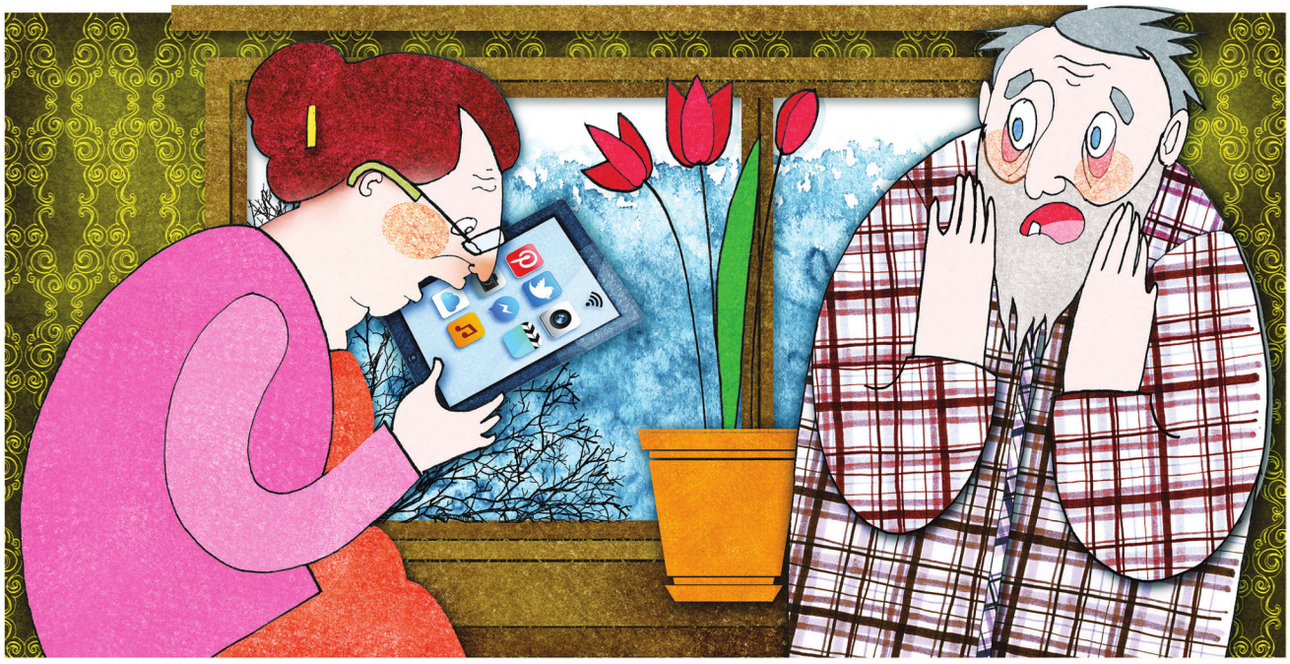

Helin Tikerpuu

Lillekübarate konkurss

Ülle Väljataga auhind Sten Roosi tänavusel muinasjutuvõistlusel

Lilijan Veske Tudulinna põhikooli 7. klassist

Kõigile on teada, et lillekübarad on erakordsed, unikaalsed ja kaunid. Nii arvasid ka lilleneiud ja -noormehed ning otsustasid oma uhkeid peakatteid konkursil tutvustada, et välja selgitada kolm parimat.

Kõik lilled sättisid ennast juba mitu päeva enne konkurssi, ainult Karikakar arvas, et ta on niigi ilus ja jõuab end samal päeval natuke kohendada.

Roos koolutas oma juuksekurve. Karukell kammis karvu kohevaks, sipelgad puuderdasid Sinilille sinisemaks. Tulp teritas oma kaunist krooni, Võilill jumestas oma juukseid kuldkollasemaks.

Kui võistluspäev kätte jõudis, olid kõik lilled ootusärevil, aga mõned neist tundsid siiski meelehärmi. Nartsissiperes oli mure, sest lilled olid haigeks jäänud. Nartsissidel oli närtsihaigus, mis kuivatas nende juukseid ja kaotas kauni värvi. Ka Karikakardel oli tekkinud probleem: nad olid küll ilusad, aga neil oli ebameeldiv lõhn. Lahked Nartsissid laenasid Karikakardele oma lõhnaõli.

Karikakardel hakkas nüüd kiire. Et õigeks ajaks kohale jõuda, otsustasid nad kiirustada läbi lepiku. Teel kohtasid nad tagasihoidlikku, kuid kaunist taime, kes ennast põõsa varju hoidis. See lill oli haruldane, keegi Karikakardest polnud teda varem näinud. Karikakrad kutsusid uustulnuka endaga kaasa ja tahtsid anda oma võistluskohagi temale.

Kõik osalejad kogunesid Lilletänava keskele. Iga lill pidi oma veetlevat peakatet näitama. Nad kõndisid nagu modellid pika ja punase vaiba peal. Kohtunikeks olid liblikad, kes lendlesid lillede kohal, uurisid õite ilu, lõhna ja erilisust.

Lõpuks hakati autasustama. Kolmandale kohale jäi kaunis Roos, kellel oli kõige ilusama kurviga kübar ja imepärane aroom. Päevalill sai teise koha, kuna ta kübar jagas lindudele süüa ja säras kui väike päikene. Karikakrad närveerisid pealtvaatajate seas, kuidas nende uuel tuttaval Lääne-Sõrmkäpal läheb.

Lääne-Sõrmkäpp kuulutati võitjaks, kuna ta oli tõesti haruldane ja temast ei teadnud teised lilled ega ka liblikad. Samal ajal, kui liblikad Lääne-Sõrmkäppa haruldaste taimede raamatusse kirja panid, varastas paharet Näsiniin võidumedali ära ja jooksis metsa peitu.

Kui Karikakrad seda märkasid, läksid nad ruttu kiuslikule Näsiniinele järele ja tõid ta kohtunike ette. Selgus, et Näsiniin oli solvunud, et tema õisi auhinna vääriliseks ei peetud. Kadetseja karistuseks otsustati, et ta peab õitsema varakevadel üksi pimedas metsas, kus tema ilu imetlejaid on vähem, kuid kenad õied jäeti talle alles.

Aga kohtunikel oli veel üks autasu üle anda. Selle said Karikakrad vapruse ja omakasupüüdmatu käitumise eest. Teate, mis oli autasuks? Karikakar õitseb nüüd suvest hilissügiseni ning on ka armastuse lill, sest tema õielehtede abil saab ennustada.

Huvikeskus Kullo näituste arhiivist

Arte Gümnaasiumi näituselt

Ülle Kütsen

EMADEPÄEVA GLOOBUS

Täna koolis meisterdame
kena kaardi emale.
Tahame ju valmistada
palju rõõmu temale.

Aga Mari meisterdamast
miskipärast loobus.
Lapse koolipingil on
suur ja uhke gloobus.

Laps ei tohiks kaduda
maailmas suures.
Ema ikka hoida võiks
kodus enda juures.

Liisika Arike Kehra gümnaasiumist

MINU EMA

Minu ema kõigest parim,
temast paremat ei ole.
Ta on ainus, ta on kallis,
minu kallis emmeke.

Ta aitab mind ja hoolitseb,
minu pärast muretseb,
kas on mul kooliks õpitud
ja asjad kotti pakitud.

Hommikuti kooli toob,
lõunast tagasi mind viib.
Kuigi kodu koolist kaugel,
koolitee mul lihtsalt kulgeb.

Pärast kooli kodus me,
emaga koos töötame.
Koera koos me söödame
ja koeraga koos mängime.

Leena Lotta Lüdimois Viljandi kesklinna koolist

ARMASTUS

Armastus
on ema ja isa.
Armastus
on õde ja vend.
Armastus
on kass ja koer.
Armastus
on päike ja kuu.
Armastus
on must ja valge.
Armastus
on see ainus ja õige.

Arte Gümnaasiumi näituselt

Tiina Tiideberg,
Kambja põhikooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

EMAKEEL

Rõõmus täna minu meel.
Mis küll ootab päevateel?

Sulle teen ma kalli-kalli,
valin selga kleidi halli,
tehtud järgi moodsa malli.
Sätin juurde kirju salli,
juuksesalku torkan nalli.
Hüppan üle kõrge valli –
neli hobust ümber talli!
Linnas käimas osturalli.
Hangin roosa õhupalli,
kaasa teen ka tantsutralli.

Mida päevalt tahta veel –
küll on ilus emakeel!

Maarika Martins

Marta Slavina

PARIM KODU

Õuna pihku võtan – amps!
Märkan ussi – küll on jamps!

Kuigi õun läks vussi, ma
viha ei pea ussiga.

Siis, kui oleks pisem ma,
elaksin seal ise ka:

Oleks mõnus eluala –
majake kui maiuspala!

Marta Slavina

DISKOTEEK KÜLMIKUS

Oma taskutelefoni
ükskord külmikusse pani –
hajameelselt vanaema.
Kui mobiil läks helisema,

juba kausid tantsu lõidki,
jogurtit, võid, viinereidki
nähti tantsimas pasteedis
külmas superdiskoteegis.

KÜLALISED NEEVALINNAST

Maikuu lõpus – juuni alguses toimub Tallinna Vene Teatris Peterburi ja Tallinna lastekirjanike ühisfestival. Lähemalt teavet selle kohta leiad internetiaadressil: **http://veneteater.ee/?showrus=kohtumised-lastekirjanikega**
Siin on väike kimbuke külaliste värssidest.

Marta Slavina

KASS

Kolmevärvilist kassikest vajas me maja,
kui valmis sai uhiuus kodu.
Kuid nüüd teda ühtäkki polegi vaja,
sest korteris peetakse pidu.

Kass konutab keldris ja näib, et on rahul,
sinna kära eest plehku ta pani.
Tuju tõstmiseks endale peopäeva puhul
kallab paar tilka palderjani.

Anastassia Strokina

• • •

Alla kukkuda võib tähti,
võivad sulada jääpangad,
hiigelkala kurjad hambad
võivad ükskord tulla lahti.
Kaovad hiiglastegi liigid,
linnad ja ka terved riigid,
kaob küpress ja iidne tammgi,
metsas murdja hundi sammgi,
lohe muutuda võib auruks,
jäljetult kaob brontosaurus,
pole nüüd ürginimestki!
Kaovad lõhnad, helid, sõnad.
Lapselapsed, vanaemad
ainult jäävad igavesti.

Tõlge: Leelo Tungal

Art Apalev Põlvamaalt

KUI MA OLEKSIN DETEKTIIV

Triin Sooäär Türi põhikoolist

Mõeldes detektiividele, tulevad meile loomulikult otsekohe meelde need võrratult kavalad ning lausa imetlusväärse taibuga kurikuulsad detektiivid, kes on kuulsamadki mõnest särava talendiga näitlejast või hoopis lauljast. Ma olen vahel mõelnud, milline detektiiv tahaksin olla just mina, tavaline tüdruk, kes loeb palju ja unistab headusest, karjäärist ja ka mõnest uuest väljakutsest.

Detektiivina oleksin ma hoopiski eriskummaline detektiiv, sest ma tahaksin inimestel aidata leida oma elus rohkem positiivsust. Justament, ma tahan aidata leida mõne kurjategija asemel hoopis neid hästi varjatud positiivseid asju. Soovin, et oleks rohkem postiivseid märkamisi, soovin, et oleks rohkem rõõmu, ja enim soovin ma, et iga inimene julgeks olla see särtsu täis inimene, kes ta on tegelikult oma sisemuses. Ma ei meenutaks kindlasti psühholoogi, pigem positiivsuse detektiivi.

Kuidas ma aitaksin neid positiivseid asju leida? Väga lihtsal moel: esmalt uurides inimese minevikku ja siis juba hakkaksin täie rõõmu ja kiirusega tegutsema! Kuidas ma tegutseksin? Loomulikult tegutseksin ma erimoodi, sest iga inimene on erinev ja kõik ei saa mitte kunagi olema ühe mineviku, tuleviku ega ka samade probleemidega. Minu töö ühe inimesega ei lõpeks eal, sest silma ma hoiaksin ikkagi peal nagu öökull saagil ja vajadusel aitaksin uusi positiivseid asju märgata ja salakavalalt otsida.

Loomulikult oleks mul ka oma meeskond, kelleta ei saaks hakkama mitte ükski asutus. Kindlasti jäi ikkagi arusaamatuks, kuidas ma töötaksin, ma tean, et jäi. Täpsemalt: mulle usaldatud inimese andmete põhjal hakkan ma üksikasjalikult surkima tema varasemas elus, siis hakkaksin sellele inimesele salaja meenutama tema ümber olevaid positiivseid asju, erinevaid rõõmsaid mälestusi ja ka aitaksin tal taas negatiivsustasemelt naasta positiivsesse ellu.

Kuidas ma seda kõike teeksin, jätan ametisaladuseks, kuid vihje te saate, sest olete kindlasti olnud head lapsed. Nimelt peitub üks salapärane kaval vihje maagilistes meloodiates. Kui kunagi teiegi midagi sellist kogete, siis ärge mind reetke, minu detektiivitöö oleks ikkagi salajane ja märkamatu. Peatse kohtumiseni päikeselise positiivsuse leidmisel!

KRÕBUSKIMÕISTATUS

Helena Paas Järveküla koolist

Kui ma oleksin detektiiv, siis lahendaksin kõik juhtumid kiirelt ja professionaalselt. Järgnevalt näide minu tulemuslikust detektiivitööst.

Kuhu kadusid koera krõbuskid?

See lugu räägib sellest, kuidas kadusid õuest minu koera Bella krõbuskid. Ühel õhtul hakkas Bella toit salapäraselt kausist kaduma. See aina kordus ja kordus, kuni otsustasin asja uurima hakata. Alustasin sellega, et küsisin naabritelt, kas nad on midagi näinud või mida nad arvavad. Esimene olevat näinud rebaseid siin liikvel, teine kahtlustas neid suuri, priskeid jäneseid, kolmas aga nahkhiiri. Nahkhiired välistasin kohe, sest nemad siin ei ela. Varsti ei uskunud ma enam ka jäneseid ja rebaseid, sest majal on kõrge aed ees. Otsustasin, et pean hakkama luurama.

Ühel õhtul võtsin taskulambi ja läksin luurele. Vaikselt nurga taga piiludes avastasin, et tegu pole karude, jäneste, nahkhiirte ega rebastega, vaid need olid hoopis varesed, kes kaklesid Bella toidu pärast!

Müsteerium lahendatud! Nüüd paneme alati Bella toidu kohta, kust varesed seda kätte ei saa.

KRISTALLKARIKA LUGU

Kirke Kägo Türi põhikoolist

Ma hakkasin detektiiviks, sest kunagi võitis meie klass konkursi ja auhinnaks saime suure, kauni ja kristalse karika. See oli meie klassis olnud juba kuus kuud, kui ühel päeval läksin ma kooli (nagu igal hommikul) ja viskasin pilgu pruuni kapi poole. Märkasin, et karikat ei olnud enam seal. Hakkasin kappi uurima, kuid ei näinud midagi, karikas oli kadunud.

Kutsusin õpetaja Moosiratta, ka tema oli imestunud, sest karikas oli meie jaoks väga kallis ja hinnaline asi. Uurisime edasi ja leidsime kapiukse vahelt kirjakese. Seal oli paar rida maha kustutatud ja siis uuesti kirjutatud, kuid välja võis sealt lugeda vaid seda: „Sa ei arva iialgi ära, kes ma olen või kuhu ma karika peitsin, aga ma tean, et sul on vajadus see üles otsida, niisiis annan ma sulle vihje." Ta oli paberile kleepinud väikese risti ja selle alla joonistanud kummalise *smaili*. Nii mina kui ka õpetaja Moosiratas teadsime, et oleme sellist *smaili* varem kuskil näinud ja mõistatasime edasi. Mõtlesime alguses, et rist on meie klassi poisi (kes kutsub end ristipoisiks) oma, kuid ta kinnitas meile, et tema oma see ei ole ja ta väitis, et tal on ainult puiduvärvi ristid. Vaatasime klassis ringi ja mu pilk sattus äkitselt aknast välja kirikule. Ütlesin õpetajale, et võiksime minna kirikusse juhtlõnga otsima. Tema arvates oli see väga hea mõte. Panime kähku riidesse ja peaaegu jooksime kiriku poole. Teel mõtlesin, et mul on maailma parim õpetaja, ta jättis teistel tunnid ära ja mängib minuga detektiivi.

Kirikusse jõudnud, otsisime kõik pingialused läbi. Me otsisime ka teiselt korruselt oreli juurest, kuid ei leidnud midagi. Hakkasime juba lootust kaotama, kuid trepist alla minnes puudutas mu sõrm käetoe küljes midagi. See oli paberitükike, millele oli kirjutatud: „Kui sa selle kirja leidsid, oled küll nutikas, aga sa ei arva ikka ära, kuhu ma karika peitsin, nii et aitan sind natuke veel". Ta oli kirjale joonistanud kella. Alguses arvasime, et tegu oli selle joonistatud kellaga või sellel oleva ajaga, aga siis tuli Moosirattal idee. Ta arvas, et karikas võis olla peidetud kellatorni. Tormasime kellatorni, kuid uks oli lukus. Nüüd oli see vaja lahti teha ilma ust lõhkumata. Nägin üht tillukest võtmekest seina peal ja tegin ukse kohe lahti. Varas ei olnud põgenedes eriti ettevaatlik ja tema särgi tükike oli jäänud kellatorni ukse vahele, nii et kui me ukse avasime, kukkus see meile jalgade ette. Selles polnud enam mingit kahtlustki, kes varas oli. See särk oli teistest väga erinev, sest sel olid peal kõik värvid, mida üldse ette kujutada võis. Särgi omanik ja ka varas oli kooli koristaja. Ta kandis seda särki iga päev, isegi kui see haises nii jubedasti, et mõned temast möödunud õpilased pikali kukkusid. Järgmisena märkasimegi karikat. Erutatult haarasime selle kaasa ja hakkasime kiiruga kooli poole jooksma, et leida üles koristaja, aga koristajat ei olnud mitte kusagil. Oli möödunud üsna mitu päeva ja koristaja ei olnud ikka kooli tulnud. Ta ei saanud ka kooli läheduses olla, muidu oleks ta juba umbes paarikümne õpilasega jutustama hakanud, sest talle meeldis väga lobiseda ja endast rääkida, ta võis seda teha tunde. Tänaseks on koristaja kadumisest möödas umbes kuu ja koristaja on kadunud nagu vits vette. Mitte keegi meist pole siiani aru saanud, miks ta üldse karika varastas ja kuhu ise pärast seda kadus. Peale seda olen ma nüüdseks lahendanud veel mitmeid juhtumeid.

KUI MA OLEKSIN DETEKTIIV, SIIS…

Alice Kangro Järveküla koolist

… oleksin väga tuntud. Elaksin suures majas ja oleksin rikas. Ma tegeleksin erinevate kadunud asjadega ja aitaksin vargaid leida. Kõige põnevam juhtum oleks olnud see, kui tüdrukul, kelle nimi oli Kaisa, ja ta vennal Kristol kadus nende lemmik lauamäng Bounce-Off. Nad olid väga kurvad ja mina, kümneaastane Alice, tahtsin neid aidata. Ma käisin Kaisaga ühes klassis, nii et küsisime meie klassikaaslastelt. Kahjuks mitte keegi ei tunnistanud üles, kuid üks poiss, kelle nimi oli Mathias, hakkas närviliselt silmi pilgutama ja ütles: „Mina just ee-eile, tähendab üleeile, mm-mm, sain selle." Kaisa: „Miks ja kust?" Pärast kahte minutit vaikust ütles poiss ebakindlalt: „Vanaema saatis postiga Lätist."

„Kas me võime sinu juurest täna läbi tulla?" küsisin ma. Mathias lubas enda juurest pärast tunde läbi tulla. Kui tunnid läbi said, siis läksime tema juurde. Ta lükkas kogu aeg mängu näitamist edasi. Andis meile makarone juustu ja ketšupiga, näitas oma uusi kõrvaklappe ja kõlarit. Lõpuks ütlesime nagu ühest suust: "Me tahame Bounce-Offi!" Mathias nõustus ning tõi lauamängu. Kaisa vaatas seda natuke ning ütles kindlalt: „See on minu oma! Sa käisid ükskord meil oma perega külas. Kui mu ema-isa mu tuppa lugema saatsid, hakkasid sa just ära minema ja võtsid selle kaasa." Mul ei tulnud sõnagi suust, sest see veenis mind täielikult. Mathias nõustus samuti. Kaisa läks rahulikult koju ja minul oli uus lahendatud lugu.

JÄNES LÖÖMAMEES

Jaan Rannap

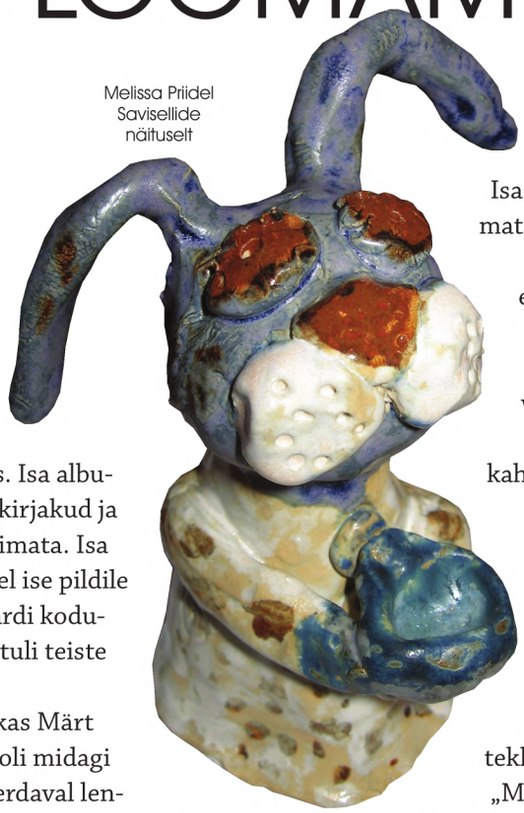

Melissa Priidel
Savisellide
näituselt

„Kas te olete juba mõelnud, kelleks te tahate saada?" küsis õpetaja Keesi oma kolmandalt klassilt.

Märdil ei olnud vaja mõelda. Märt teadis sellest saadik, kui ta isa fotoalbumit nägi, et tema hakkab loodusuurijaks. Isa albumis olid lõvid ja tiigrid, kaelkirjakud ja jaanalinnud. Sebradest rääkimata. Isa oli need oma uurimisretkedel ise pildile võtnud. Soojamaa loomi Märdi kodumetsas ei olnud. Tähendab, tuli teiste tegelastega alustada.

Sellest päevast peale hakkas Märt binokliga ringi käima. Alati oli midagi vaadata. Vana vares tuli laperdaval lennul, oks noka vahel. „Kas uue pesa ehitus või vana remont?" kaalutles Märt. Peab remont olema, praegu varestel haudumisaeg. Ja pani nii märkmikku kirja. Sellest sai loodusuurija esimene ülestähendus. Järgmine tuli põnevam. Märdi binoklisse jäi kuuse all külitav rebane. Miks ta seal lebas, kõht tihedalt vastu maad. Vai, vai! Keegi oli seal veel. Kuuse ladvas nakitses orav käbi. Märdi binokkel jäi oravale peatuma. Ilus orav oli. Ja osav nakitseja. Siiski mitte. Ühel hetkel pudenes käbi orava käppade vahelt. Oraval oli pooleldi söödud käbist kahju. Krabinal laskus ta seda ära tooma.

Vaata rebast, mõtles Märt. Ta peitis end selle lootusega, et orav võib käbi poetada. Ja siis sellele järele tulla.

Kaval rebane, kirjutas Märt selle päeva kohta. Talle oleks rohkem meeldinud, kui oleks saanud orava väledaks kirjutada, kuid loodusuurija peab ausaks jääma.

Varakevad on looduseuurijale hea aeg. Terve hulk väikesi linde laseb laulu oma tegevuspiirkonna tähistamiseks. Laulu järgi Märt neid arvele võttis. Kodus oli plaat kontrollimiseks.

Linde oli palju. Linnud olid harilikud. Aga ühel päeval püüdis Märt binoklisse hoopis üllatava vaatemängu. Hiljutine suurvesi oli jätnud oja äärde lombikesi. Ühe säärase kaldal toimetas jänes. Sedavõrd veidralt käituv jänes, et sellest tuli õhtul isale rääkida.

Isa ei jõudnud kummikuidki jalast tõmmata, kui Märt oma jäneselool tulla lasi.

„Ütled, et jänes seisis väikese veesilma ees?"

„Jah."

„Ja siis virutas esikäppadega vastu vett?"

„Jah. Pärast vaatas üle õla. Selja taha kah. Hoolega vaatas."

„Mis edasi?"

„Edasi tegi seda sama, mis enne. Virutas vastu vett ja vahtis ringi."

Isal olid jalad lahti kängitsetud. Nüüd õngitses ta riiuli alt susse.

„Kuule, tulevane loodusteadlane, mingi mõte pidi sul ju selle asja kohta tekkima?"

„Ma mõtlesin, et kui jänese asemel oleks karu. Siis oleks arusaadav. Tema võinuks arvata, et lombis ujub kalu. Ja lööks neid käpahoobiga kuivale. Aga jänes kala ei söö. Ja karu meil pole. Rebane... rebane, kes kala sööb... on..."

„Tjaa... hmühh... Meil tuleb siiski jänese juurde jääda. Suur metsas käija, nagu sa nüüd oled, kas sa jäneste puhul pole juhtunud midagi erilist nägema?"

Märt mõtles. Ta oli tõesti ükskord näinud, kuidas kaks jänest poksisid. Hoogu võttes rinnutsi kokku põrkasid. Kõva kisa käis sinna juurde. Veel oli ta näinud jäneseid üksteise kannul kihutamas. Kord oli ta isegi näinud vihast jänest teisele tagajalaga virutamas. Kas see tähendas jäneste pulmamängu?

Märdi silmad lõid sädelema.

„Oota, issi! Ära rohkem räägi. Lase ma ise. Jänes nägi veesilmas enda peegelpilti. Ta arvas, et see on teine jänes, kellele tarvis kolki anda. No ja siis ta virutas. Aga sileda veepeegli kadumisega kadus ka teine jänes. Löömamees vahtis ringi. Mida polnud, seda polnud."

Õhtul voodis enne und laskis loodusuurija Märt jäneseloo veel mõtetest läbi libiseda.

„Kahju, et mul löömamehest pilti pole," oli ta teed juues kurtnud.

„Sul on pilt," muigas isa. „Sul on pilt peas, sealt ei võta seda keegi ära. Ja veel on sul teadmine, et jänese säärast tempu pole siinkandis peale sinu keegi näinud."

Kärt Heinvere

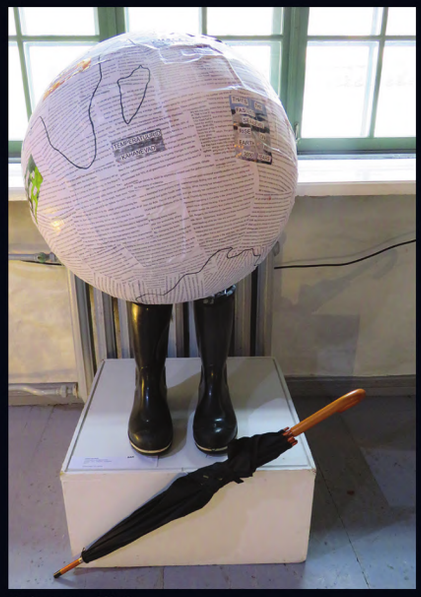
Johanna Hint

Lisete Ruustalu

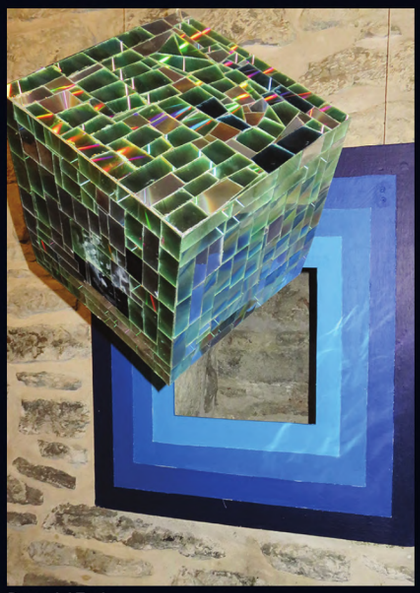
Ronald Trei

Lisetti Tamm

Heliise Tamm

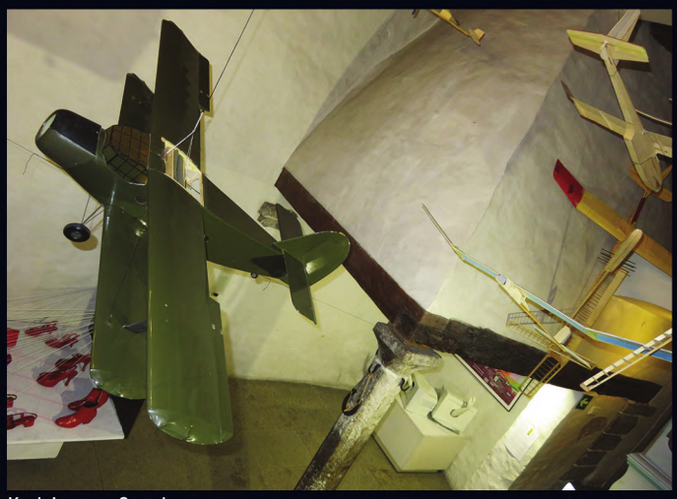
Karl Joonas Saarts

PELGULINNA GÜMNAASIUMI LÕPUTÖÖDE NÄITUSELT

Internetist vaata THK Lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

RABARBER

kuulutab kevade tulekut ja ootab meid pea igas aias oma punaseid pungi päikese poole sirutades

Mai Zernask

Nähka nokitses maikuises aias ja uudistas kevadlilli. Kõikjal õitses juba midagi – nii metsas, niidul kui ka aias, aga suhu polnud veel midagi pista.

„Oh seda ilu-ilukest!" kilkas Nähka. „Aga, Juulimemm, ma tahaksin nii väga juba ka midagi põske panna!"

„Noo, kuidas meil siis ei ole põskepistmist?" imestas memm. „Tule, ma tutvustan sulle rabarberit!"

„Oi, kas need rohekaspunased varrekesed on rabarberid?" küsis Nähka. „Räägi mulle nendest ruttu!"

„Nii kaua, kui meie siin talus oleme elanud, on kevad ikka alanud rabarberikisselli ja -koogiga." pajatas Juulimemm. „Rabarber on püsik-köögiviljade seas üks tuntumaid, Kultuurtaimena kasvatatakse selle köögiviljа kaht liiki ja nende vorme. Looduslikult kasvab harilik rabarber Balkani poolsaarel, Mandžuurias, Altais. Euroopasse jõudis rabarber 1784. aastal. Köögiviljana hakati teda tarvitama Inglismaal 18. sajandil. Sealt levis rabarber ka teistesse riikidesse, sajand hiljem ka Ameerikasse.

Rabarberi nimetusel on ka paar eri versiooni. Kreeka keeles tähendab *rheein* jõge ja viitab voolava vee ääres kasvamisele. Teise versiooni kohaselt arvatakse, et rabarber on tulnud ladinakeelsest sõnast *reubarbarum* „barbarite juur" , mis tähistab kõike tundmatut ja võõrast. Rabarber on suurte lehtedega püsik tatraliste sugukonnast. Õisikuvars on vahel ligi 2 meetrit kõrge.

Tema pöörisõisik sarnaneb natuke hapuoblika õisikule. Rabarber on kevadine varajane köögivili ja hakkab saaki andma 3 – 4 nädalat pärast lume sulamist."

„Kas rabarberit süüa on kasulik?" pinnis Nähka

„Vitamiine rabarberis eriti pole, mineraalaineid sisaldab ta keskmiselt, aga kaaliumi on rohkesti. Orgaanilistest hapetest on rabarberis kasulikku õunhapet, aga ka kahjulikku oblikhapet. Oblikhape annabki rabarberile hapu maitse. Kuna aga rabarberit keegi väga palju ei söö, siis pole oblikhape enamasti mingi probleem. Ettevaatlikud peavad vaid olema rabarberikisselli ja -koogiga need, kes on tundlikud oblikhappe suhtes. Esmalt kasutati rabarberi juuri ja risoomi ravimtaimena, eelkõige lahtistina, aga meie kasutame rabarberi juures toiduks mahlakaid leherootsusid. Tänapäeval tuntakse Loode – Hiinast pärit kämmalrabarberit, Tiibetis kasvavat Aleksandra rabarberit, Mongooliast pärit harilikku rabarberit. Meie kõige levinum aiarabarber on kurdlehise rabarberi ja hariliku rabarberi hübriid. Üldse tuntakse maailmas 20 sorti. Kõige väiksem – tihedaõieline rabarber – on pärit Hiinast."

„Mida siis rabarberist teha saab?" uuris Nähka.

„Rabarberist valmistatakse magustoitusid – kompotti, mahla, aga Inglismaal isegi suppi. Ma usun, et on igal perel on kevadeks oma rabarberikoogi retsept," arvas memm.

Rabarberivarred kaasas, seadsid Nähka ja Juulimemm sammud köögi poole ja peagi hoovas sealt kevadise rabarberikoogi lõhna. Nüüd asetus ka sel kevadel kõik oma kohale!

Huvikeskus Kullo näituselt

Leelo Tungal

IGAÜHEL OMA LILL

Täis lilli käed on kevadel –
neid tärkab maas ja puus.
Siin tulikas, seal kurekell –
neil iga õis on uus.
Toon lilli tuppa taas ja taas –
kõik vangutavad päid,
sest täis on iga vaas ja klaas –
ja muist veel õue jäid.

On igaühel oma lill,
ma sellest aru saan.
Ka suure venna arvutil
läks õitsema ekraan!

Anet Kalberg Võhma koolist

KEVAD

Kevad,
kus oled sa?
Kevad,
sind näha tahan.
Kevad,
kus on sinilill?
Kevad,
kus on väike siil?
Kevad,
kus on rõõmus päike?
Kevad,
kus on naerusuu väike?
Kevad,
kas on juba aeg, et lilledest tulvil oleks me aed?

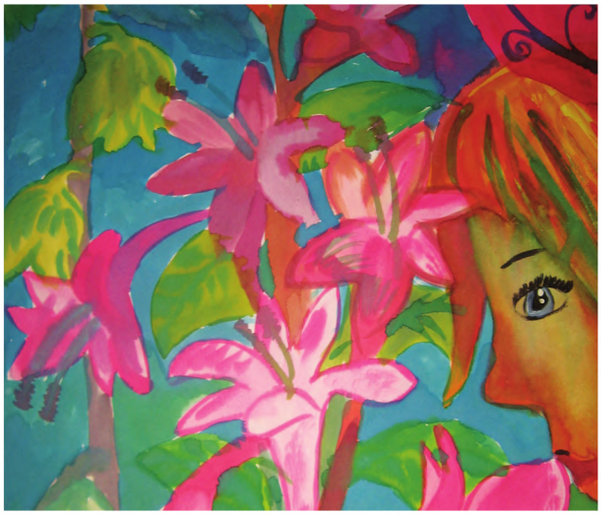

Märjamaa Kunstikooli näituselt

KÄGU

Peep Veedla

Kes siis käo kombel kukkuda ei oskaks! Ku-ku, ku-ku, ku-ku…! Tõenäoliselt on tegemist tuntuima linnuhäälega ja pole vist kedagi, kes ise poleks kordagi kukkunud. Iseasi on see, kui palju on neid, kes käo ära tunnevad, kui ta juhtub vastu lendama. Kindlasti palju vähem. Teda peetakse pigem mõneks kulliks. Aga eks ta pisut kulli moodi välja näebki.

Käo kukkumisele on aga läbi aegade kõikvõimalikke tähendusi omistatud. Kiputakse arvutama, kui palju on veel aastaid elada jäänud – vastavalt sellele, mitu korda kevadel esimest korda kuuldud kägu kukub. Tütarlastele ennustavat aga esimene kevadine kägu, mitu aastat on mehele saamiseni jäänud.

Öeldakse, et hommikul kukub hoolekägu, lõunal leina-kägu, õhtul õnnekägu ja sööma ajal surmakägu.

Käo kevadise saabumise järgi ennustatakse: ilmub kägu vitsa, tuleb hea vilja-aasta; urba – kurb aasta; lehte – leina-aasta.

Kui esimene kägu 3 päeva enne jüripäeva (23. aprill) kukub, tuleb hea vilja-aasta, kui kolm päeva pärast jüripäeva, tuleb nälja-aasta.

Kägu kukub seni, kuni odrad hakkavad looma, misjärel satub talle odraokas kurku ning ta ei saa enam kukkuda.

Kui kägu lõpetab kukkumise enne jaanipäeva, tuleb talv varakult, kui aga pärast jaanipäeva, on talv hiline.

Inimeste fantaasial pole piire, kaugeltki mitte kõik käoteemalised vanarahva tarkused ei saanud siia üles loetletud. Üks huvitavamaid arvamisi oli veel selline, et kes käo kogemata tappis, pidi laskma käole kirstu teha ja matma teda nagu inimest. Ja paljudel rahvastel on käo tekkelugu seotud tapetud lapsega.

Aga jätame legendid ja räägime sellest, mis elu kägu tegelikult elab. On ta ju kõigist teistest meie lindudest täiesti erineva elukorraldusega. Kui kõik teised linnud ehitavad pesa ning kasvatavad oma lapsed ise üles, siis

kägu sokutab oma munad ükshaaval teiste lindude pesadesse ning üles kasvatavad käolapsed alati kasuvanemad. Kusjuures need kasuvanemad on käopojast mitmeid kordi väiksemad ning peavad hullu vaeva nägema, et jõuaksid kohale tassida nii palju toitu kui hiiglasest kasulapsele kasvamiseks tarvis. Kusjuures käopoja kasuvanemateks pole kaugeltki alati käosulase nime kandev linnuliik, see roll võib sattuda linavästrikule, kiurudele, võsaraadile, põõsalindudele... Ühtekokku teatakse praegu 125 liiki linde, kes on käopoegi kasvatanud. Kusjuures iga käoema muneb ühe pesitsusperioodi jooksul kümmekond, vahel koguni kuni 25 muna ja kõik need teiste lindude pesadesse, ükshaaval! See nõuab käoemalt muidugi palju vaeva, et kõigepealt need pesad üles leida ning seejärel passida peale hetke, mil pesaomanikku kodus pole. Vahele ei tohi ju jääda! Pesaomanik ei tohi aru saada, et pessa võõras muna on tekkinud. Selleks võtab käoema ühe pesaomaniku muna igaks juhuks pesast vähemaks, ehkki on pisut kahtlane, et laululinnud arvutada oskavad. Aga kindluse mõttes. Kui käopoeg koorub, siis lükkab ta niikuinii kõik kasuõed ja -vennad üle pesaserva. Käopoeg kasvab tavaliselt pesas üksi.

Olgugi, et vanarahvas käoga palju surmateemalisi legende on seostanud ja et käod pesaparasiitlust harrastavad (ei kasvata ise oma lapsi), ootame me igal kevadel kannatamatult käo kukkumist. Kägu on üks populaarsemaid linde inimeste seas. On temast laulegi loodud, küllap teab igaüks kaasa laulda: „Aga kägu munes muna, mis nii suur, suur, suur...". Üle maailma on populaarsed käokellad, kust kägu igal täis- ja pooltunnil pea välja pistab ja „Kuku!" hüüab.

Kui kõik teised linnud ehitavad pesa ning kasvatavad oma lapsed ise üles, siis kägu sokutab oma munad ükshaaval teiste lindude pesadesse ning üles kasvatavad käolapsed alati kasuvanemad.

Küllap on selle kirjatüki ilmumise ajaks metsas käod juba kukkumist alustanud ning saame seda geniaalset linnulaulu nautida vähemalt jaanipäevani. Õnneks pole kägude olukord Eesti metsades sugugi kehvas seisus, nende arvukust hinnatakse paari-kolmekümnele tuhandele ning käo keskmiseks elueaks 10 aastat.
Edu kägudele!

Foto: Arne Ader

HOLLANDI EESTI KOOL SAI KÜMNE AASTASEKS!

2. aprillil pidas Eesti Kool Hollandis oma sünnipäeva. Juba 10 aastat on tulpide, puukingade ja tuulikute maal kord kuus pühapäeviti koolitunnid seal elavatele eesti keelt rääkivatele lastele. Ikka selleks, et ühiselt eesti keelt õppida, laulda ja tantsida ning meisterdadagi.

Päev algas loomulikult koolitundidega. Ka sünnipäeval ei saanud tähtsat päeva ainult pidutsemisele kulutada, ikka tuli üht-teist kõrva taha ka panna. Kui kokku saadakse vaid kord kuus, siis tuleb igal võimalusel ikka õppida! Õhkkond oli siiski oli rõõmsam kui tavaliselt, ei puudunud ka õhupallid – oli ju vaja sünnipäeva-aktuseks kenasti valmis olla.

Kui muidu on koolipäeval kohal Hollandis elavad lapsed koos isside ja emmedega ning õpetajad, siis seekord oli külalisi kaugelt Eestistki. Õpetaja Mall Pesti rääkis isadele-emadele keeleõppest ning kinnitas, et pole vahet, kas õpetada lapsi või täiskasvanuid: kui on huvi, saavad kõik hakkama. Mall Pesti palus emadel lastele korduvalt meelde tuletada, kui ilus ja ainulaadne on meie eesti keel ja Eestimaa. Nii ei unune kaunis emakeel ka siis, kui igapäiselt hollandi keeles rääkida tuleb.

Veel oli Eestist kohale lennanud koeratüdruk Lotte, kes lastele laulis ning jutustas vahvaid lugusid oma kodusest Leiutajatekülast. Lotte eeskujul teatas nii mõnigi laps, et soovib samuti leiutajaks hakata. Iga amet on vajalik ning Lotte sõnul ei olegi muud vaja kui tubli olla, sporti teha ja koolis käia.

Emad ja õpetajad olid aga vahepeal hoolikalt laulu- ja tantsuproovi teinud, sest aktusel üllatasid nad külalisi ning lapsi koorilaulu ning rahvatantsuga. Kõigil olid värvikirevad eesti rahvarõivad seljas, mis andis sünnipäevapeole värvi juurde. Päev lõppes ühise tordisöömise ning meeleoluka pildistamisega. Oleks sünnipäevi vaid tihedamini, siis saaks rohkem kooki süüa ja vahvaid külalisi võõrustada!

Meelike Eenpuu-Villup

KÕRGED KÜLALISED HELSINGI LATO-KARTANO KOOLIS

Latokartano kooli 5. klassi õpilased lapsed pajatavad Eesti presidendi külaskäigust.

Timmo Kaints:
8. märtsil külastas meie kooli Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid. See oli EV presidendi esimene ametlik riigivisiit Soome. Temaga koos oli 41-liikmeline delegatsioon. President käis meie koolis sellepärast, et siin õpib üle 100 eesti lapse. Kõik need lapsed õpivad soome-eesti kakskeelses õppes ja see on Soomes ainuke kool, kus saab nii palju eesti keeles õppida.

Enne presidendi saabumist tulid meie klassi reporterid ETV-st, TV3-st, Kanal 2-st, Postimehest ja Delfist. Minu klassist mõningaid lapsi küsitleti ka. Mind küll ei küsitletud, aga telekas ma olin ikkagi. Kui reporterid lahkusid, jäime pingeliselt ootama presidendi saabumist ja tegime arvutite taga tööd oma spordiprojektide kallal.

Kell 8.45 astusidki president ja teised külalised meie klassi sisse, nende seas ka haridusminister Mailis Reps.

Nad olid meie klassis umbes veerand tundi. Selle aja jooksul tegime me arvutites tunnitööd ja külalised vestlesid mõnede õpilastega.

Daniela Jõesaar:
Kui president meie klassi astus, tuli ta minu ja Sandra juurde ja küsis meilt, mis me teeme. Me seletasime, et teeme oma spordiprojekti. Kui me temaga rääkisime, siis tuli meie laua ümber palju fotokate ja kaameratega mehi ning see oli natuke jube, sest me ei teadnud, mis nägu teha. Sandra läks näost punaseks, aga pärast ütles, et oli õnnelik, et president meiega rääkis.

Rebekka Pihelgas:
Naaberklassis palus Kersti Kaljulaid lastel küsimusi esitada. Mia Melany küsis, kes oli presidendi lemmik Eesti Laulus. Selgus, et presidendi lemmiklaulja on Ivo Linna. Seda võis hiljem lugeda ka Delfi uudistest.

Oskar Niidu ja Andreas Ulejev:
Varsti lahkusid president, tema saatjaskond ja turvamehed meie klassist. Nad liikusid alumisele korrusele, kus presidendile anti kingituseks meie kakskeelse õppe kroonikaraamatud. Mälestuseks külaskäigust meie kooli kirjutas Kersti Kaljulaid kooli külalisteraamatusse: „Rahvusvahelise kooli keskkond aitab kujundada rahvusvahelisi naisi ja mehi.”
President, külalised, lapsed ja õpetajad mahtusid kõik ühisele pildile.

Gregor Toomik:
Saime presidendi ja külalistega väga vähe rääkida, sest kahjuks oli nende aeg piiratud. Kui nad olid klassist lahkunud, võtsime kõik Eesti või Soome lipud, mis me olime ise teinud, ja jooksime mööda õpetajate koridori presidendile välisukse juurde vastu. Kui president minust mööda kõndis, soovisin talle head naistepäeva. Siis surus ta mul kätt. Minu meelest oli see väga tore kogemus.

Norah Peetri:
President tundus väga sõbralik. Võib-olla sellepärast, et tal endal on neli last.

Lilith Rästa:
Pärast presidendi lahkumist läksime tagasi klassi. Klassis vaatasime uudiseid, et äkki on midagi meist juba üles pandud. Oligi! Vaatasime uudised ära ja jätkasime tavalist koolipäeva. Õhtustest uudistest võis näha ka seda, kuidas Kersti Kaljulaidi ja teiste külaliste sisenedes lippudega ehitud saalis neid vastu võeti ning eesti lapsed neile laulsid. Minu meelest oli see väga huvitav päev.

Anni Mäger

PUDELIPOST JA KADUNUD PRINTSESS

Markus Saksatamm

Meri kohises ühtlaselt. Oli tõeliselt mõnus rannailm.

„Kas me täna ei mängigi päästmist?" nurises Lohe, kellele ei meeldinud, et Lola muudkui päevitab ja raamatut loeb. Tüdruk tõstis pilgu, vaatas mõtlikult merele, avas juba vastamiseks suu. Kuid korraga märkas ta üht suurt pudelit, mille laine oli just kaldale uhtunud. Tüdruk kangutas pudelilt korgi ja leidis kirja.

„S-O-S," luges Lola.

„Kas kellegi jalgrattal on kumm katki?" päris Lohe murelikult.

„Ei. Miks sa seda arvad?"

„Aga miks ta siis nii imeliku sõna kirja pani: soss-ss-ss-ss?"

„Rumal loheke oled," noomis Lola oma suurt hoolealust leebelt. „SOS* on rahvusvaheline appikutse. See tähendab, et keegi on hädas ja teda tuleb aidata."

„Kas katkise rattakummiga hädas?" ajas Lohe ikka vana joru. Aga Lolal ei olnud mahti teda rohkem õpetada. Tüdruk uuris nimelt leitud kirja, millest osa oli merevesi paraku loetamatuks muutnud, ning ta nägu muutus tõsiseks. Kirjas aga seisis nii: „Aidake, kes saab! Mind rööviti kui /--/ päevitasin /--/ see /--/ saarel. Seda teg /--/ Vabastaja saab autasuks /--/ Printsess Tirililll."

„Meil tuleb lüngad kirjas täita," pomises Lola.

„Eriti see autasu koht," arvas Lohe varmalt.

„Siin läheduses on tõesti üks saar," teadis Lola. „See lausa kubiseb kollijõmmidest. Küllap nemad printsessi röövisidki. Me moodustame kohe päästesalga ja mina hakkan selle juhiks."

Pikemalt aru pidamata ronis väike Lola lohe kukile. Too ajas end tagajalgele, purskas tuld ning lehvitas tiibu – ta oli uhke, et sai olla päästesalga juhi hobune! Siis asusid nad teele.

*SOS on lühend ingliskeelsest väljendist *„Save Our Souls"*, mis tähendab tõlkes „Päästke meie hinged".

Kes tahab säärases päästmismängus end salgajuhina proovile panna, võib seda teha veebilehel ***meregrupp.ee/lolajalohe***

Uuri järele!

ROKI-KOER

ROCK DOG

KINODES 12. MAIST

VAATA FILMI · H.BROTHERS 華誼兄弟電影 · MANDOO · H.BROTHERS ENTERTAINMENT 華誼騰訊娛樂 · ERACME 时代天骄 · dream factory 梦幻工厂 · TIMELESS FILMS

VAATAFILMI.EE/ROKIKOER

© 2016 Mandoo Pictures (Hong Kong) Limited. All Rights Reserved.

“LELULUGU 2” OSCARILE NOMINEERITUD KAASLAVASTAJALT

Johnny DEPP
Javier BARDEM
Geoffrey RUSH
Disney
KARIIBI MERE PIRAADID
SALAZARI KÄTTEMAKS
KINODES ALATES 26. MAIST

LINNUPROSS

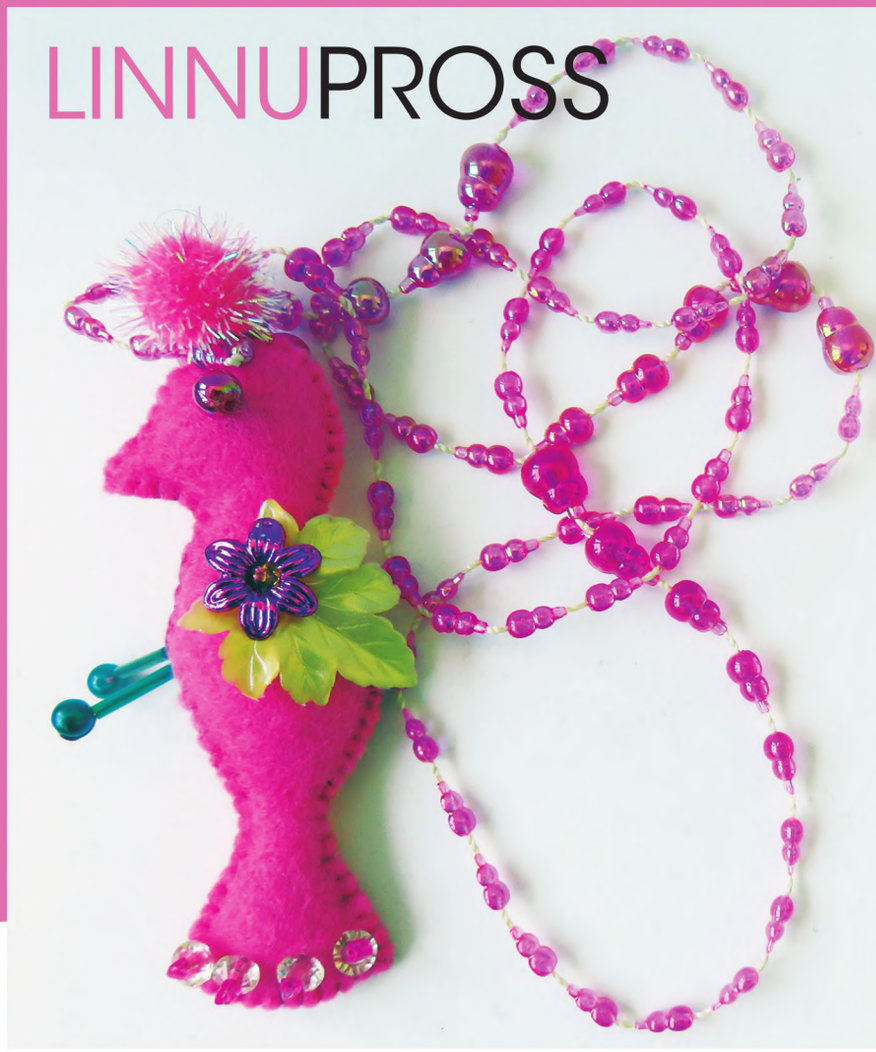

Lully Gustavson

Emadepäeva hommikul valmistab igale emale suurt rõõmu lapse enda valmistatud kingitus. Üllata seekord oma ema käsitöövildist meisterdatud prossiga.

1. Kinnita nööpnõela abil linnu šabloon (joonis 1 või 2) viltriidele ja lõika välja.
2. Traagelda väljalõigatud lind viltriidele ja lõika selle järgi välja veel üks pool. Ära traagelniiti välja võta. Nii on sul kergem ja täpsem lindu kokku õmmelda.
3. Õmble lind nööpaugupistega kokku.
4. Enne lõplikku kokkuõmblemist täida lind pulgakese abil mahulise vatiiniga.
5. Õmble lind lõplikult kokku ja tõmba traagelniit välja.
6. Kaunista lind pärlite või litrite või muude dekoratiivsete detailidega. Silmadeks sobivad pärlid. Linnu pead võiks ehtida karvapall või lill.
7. Tagaküljele õmble prossinõel, kuid lind võib rippuda ka peenikese paela, pärlikee või keti küljes.

Soovin sulle meeldejäävat koosolemist kogu perega!

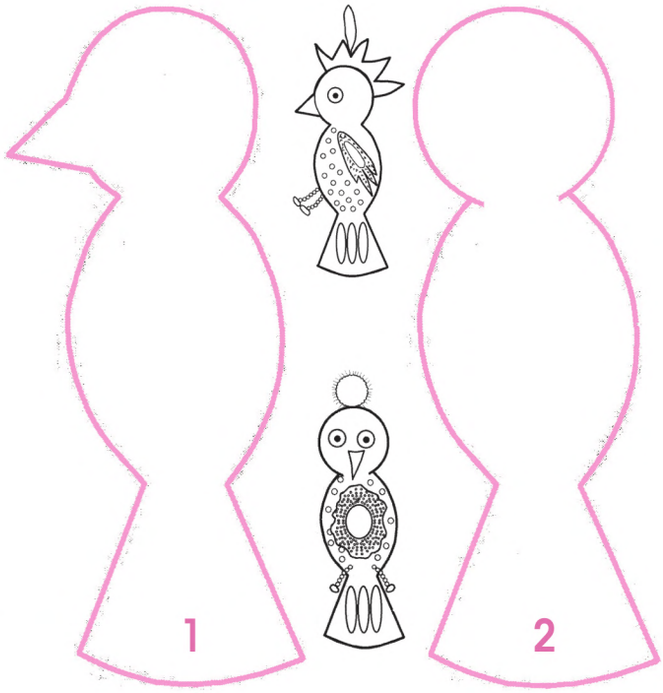

LEMBITU RÄTIKURIKK

Mustkunstnik **Ande**

Et muuta emadepäeva nädalavahetus tavalisest erilisemaks, otsustas Lembitu isa emaga spaasse minna. Seal ei olnud nad juba ammuilma käinud. Nüüd olid aga lapsed piisavalt suured, et mõned päevad üksinda kodus hakkama saada.

„Oota, mis asja, meie tuleme ka kaasa!" ei olnud Keit sellega sugugi päri. Ka Kert ja Lembit nõustusid õega.

„Me tahame emaga natuke aega omavahel ka veeta," proovis isa lapsi ümber veenda.

„Jah, aga kui meid ei oleks, siis ei oleks ema ju ema, vaid lihtsalt Linda!" esitas Lembit üsnagi kaaluka argumendi.

Tegelikult oligi sellega asi otsustatud ning maikuu teisel nädalavahetusel saabuti spaa ja veekeskuse ukse taha. Registratuurist tulid Lembit ja isa uksekaartide ja rõõmsa sõnumiga – neil oli õnnestunud saada kingituseks tasuta massaažid ning õhtusöök.

Vaevalt tuppa jõudnud, otsiti kiiresti ujumisriided välja. Ema oleks tahtnud küll esmalt üht iluprotseduuri, kõiki teisi tõmbas aga vastupandamatult basseinide poole.

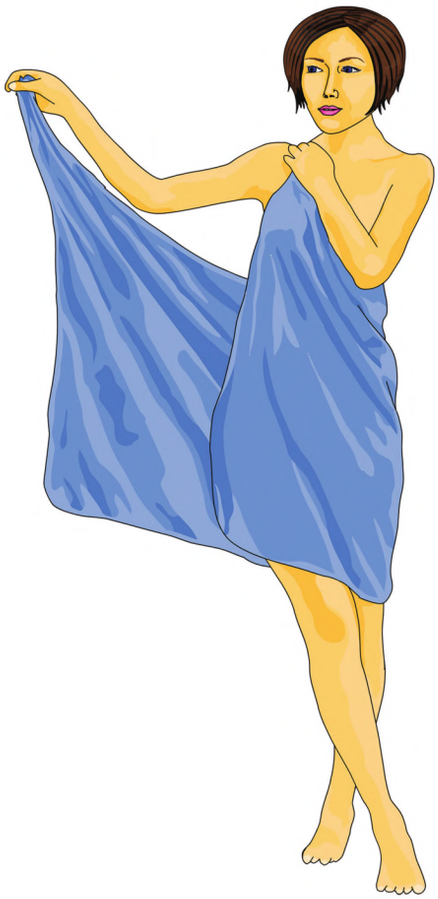

Kuna oli alles reede ja emadepäevani kaks päeva aega, langes liisk basseinide kasuks.

„Oi, aga me unustasime vist rätikud maha!" avastas ema. „Äkki võiks ikka esmalt uurida, mis teenuseid siin pakutakse? Ma olen kindel, et kuskilt saab ka rätikuid laenutada."

„Ei ole hullu," lausus Lemps muretult. „Ma võin meile ju rätikud võluda."

Enne, kui ema jõudis protestima hakata, haaras poiss laualt kaks reklaamlehte ning peotäie kirjaklambreid. Reklaamlehtedest painutas ta kaks silindrit ning kinnitas need kirjaklambritega. Üks sai natuke väiksem ning mahtus teisest lahedasti läbi.

„Noh, hakkame siis võluma," naeratas poiss ning võttis suurema silindri oma kätte. „Nagu te näete, on see toru täiesti tühi."

Lembit näitas seda seest ning teised nägidki – oli jah täiesti tühi. Ja et kahtluse varjugi ei jääks, tõmbas poiss väiksema silindri suurema seest läbi.

„Ja täpselt sama tühi on ka teine toru," lubas poiss ning näitas ka väiksemat silindrit seest. Tühi mis tühi, pidid teised nõustuma.

„Tegelikult on aga nii, et eraldi on need silindrid tõesti tühjad. Kui ma nad aga üksteise sisse panen, siis..." Seda, mis siis saab, nägidki kõik kohe. Lemps pistis väiksema toru suuremasse ning tõmbas sealt välja rätiku.

„See on ju liiga väike!" hüüdis Keit.

Tõepoolest – Lempsil õnnestus küll tühjadest torudest rätik välja võluda, ent see oli vaevalt 20x20 cm suurune.

„Kuulge, aga vannitoas on rätikud täitsa olemas!" hõikas isa rõõmsalt.

Kuidas Lembit seda tegi?

Selle triki jaoks oli Lembit eelnevalt ühe väikese abivahendi valmistanud. Ta painutas ühe kirjaklambri lahti, nii et selle mõlemas otsas oli konks.

Ühte otsa kinnitas ta kummipaela ning selle külge nurkapidi rätiku.

Teist otsa pidi riputas Lemps oma abivahendi väiksema silindri sisse. Kirjaklambri konks jäi küll näha, ent sellest ei olnud lugu. Kuna poiss oli ka silindrite kinnitamiseks kirjaklambreid kasutanud, ei torganud see kuidagi silma.

Esmalt näitas Lembit suuremat toru, mis oli tõepoolest tühi mis tühi.

Kui poiss nüüd sellest väiksema toru läbi tõmbas (suunaga ülevalt alla), jäi rätikut hoidev konks suurema toru külge ning rätik ise selle sisse peitu.

Nüüd sai Lembit näidata, et ka väiksem toru on seest tühi.

Pärast seda ei jäänudki poisil muud üle kui silindrid jälle üksteise sisse panna ning neist siis sinna justkui võluväel ilmunud rätt välja tõmmata.

Kummipael koos painutatud kirjaklambriga jäi küll rätiku külge, ent selle peitis Lembit osavasti oma pihku.

TANTSUPEOL ON MUUSIKA TANTSU TEENISTUSES

Noortel lauljatel ja tantsijatel üle Eesti ja kaugemalgi on ees põnev teekond, mis toob nad suvel kokku XXI noorte laulu- ja tantsupeole „Mina jään". Lisaks võimsatele tantsumustritele, mida hetkel täistuuridel õpitakse, käib kibe ettevalmistus ka muusikute leeris. Trennisaalis kannatab tantsupoognaid võtta küll lindilt kõlava muusikaga, ent suvel lüüakse tants lahti ehtsate pillimeeste ja solistide saatel.

Seekordne tantsupidu on saanud inspiratsiooni Koidu ja Hämariku muistendist. Konkursi teel tantsupeo laulvateks peategelasteks valitud noorte ülesandeks on jutustada lauldes lugu, mis räägib Koidu ja Hämariku kasvamisest ning vanaisalt saadud kullakera hoidmise vastutusest. Tantsuetenduse õnnestumiseks on lisaks mustrite joonistamisele võtmetähtsusega ka helikeel. Et see kõik etenduses üheks tervikuks sulaks, tuli esmalt läbi mõelda, mida mõtlevad, ütlevad ja tunnevad lavastuse keskmes olevad noored peategelased ja vanaisa, ning selle pealt sündisid tekstid ja muusika. Tantsupeol kõlava ligemale 30 loo hulgas on palju uudisloomingut, aga ka varasemast tuttavaid viise, mis saanud endale uue ja värske kuue

Tantsijate ja muusikute erilise heakskiidu on pälvinud Maian Kärmas, kes kirjutas tantsupeo tarvis sedavõrd võimsad lood, et neile ennustatakse suisa hitipotentsiaali. Muusikud ise toovad esile Arno Tamme, kes on kirjutanud tantsupeoks suurepäraselt kõlava teose „Kadrid-Mardid". Kauni häälega Eva Talsi on laulnud sisse Jaan Tätte „Ojalaulu", mille kuulajad kindlasti kiiresti omaks võtavad. Tegelikult on iga tantsupeol kõlav lugu kui eraldiseisev pärl, mis kokku moodustavad särava pärlikee.

Selle eest, et tantsijate valitud muusika saaks ka kuulajale nauditav, vastutab tantsupeol muusikajuht. Tema seisab hea selle eest, et tantsijad saaksid muusika järgi tantsitud ning kuulajad lahkuksid etenduselt lisaks kogetud silmailule ka muusikaelamusega. Tantsupeol on muusika roll olla tantsu teenistuses. Kui tantsulugu räägib aastaaegadest ja nende vaheldumisest, siis peab ka muusika sellega kaasa liikuma, olema kord külm ja lumine ning siis jälle soe ja vihmane. Sellele vastavalt valitakse välja ka vajalikud instrumendid. Ükski pill ei mängi aga end ise, mistõttu on lavale vaja ka pillimehi. Palju on sel korral tantsupeole kaasatud folkmuusikuid, aga omal kohal on ka bändimehed – trummarid, kitarristid ja bassimehed. Silmatorkavat rolli kannavad armastatud solistid. Lisaks noortele, kes koos Ivo Linnaga tantsupeo peategelaste rolli kannavad, astuvad laval üles veel näiteks Ott Lepland, Lenna Kuurmaa, Eva Talsi ja teised.

Kuidas muusika tantsu ja jutustatava looga üheks sulab, seda saab oma silmaga näha ja kuulata 30. juunil toimuval XII noorte tantsupeo esietendusel.

Martin Rits

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Mai on üks minu kõige lemmikumaid kuid! Nii palju päikest ja soojust ning mitte ühtegi sääske. Mäletan, et minu kooliajal oli mai ka selline kuu, mille saabudes ma kooliaastast juba väsinud olin ja tihti pärast koolipäeva kodus uinaku tegin. Et teil rohkem energiat oleks, pakun välja kaks värskendavat ja juba väga suvist retsepti.

Avokaadohummus

Kas oled kunagi söönud avokaadosid? Aga hummust? Aga neid mõlemat koos ühes toidus? Nüüd on see võimalus. Avokaado ise on üks suurepärane rammus vili, mis sobib nii salatisse, leiva peale kui ka selle toitva määrde sisse. Hummust valmistatakse tavaliselt kikerhernestest ning seekord otsustasin siia ka avokaadot lisada. Tulemuseks on mõnusalt kreemjas ja rammus võie, mida hea leivale määrida või kuhu juurvilju kasta.

- **1 küps avokaado (katsu, et oleks parajalt pehme)**
- **400 g purk kikerherneid või valgeid ube (kurna ja loputa)**
- **pool supilusikatäit sidrunimahla**
- **natuke üle poole teelusikatäie soola**
- **1 teelusikatäis riivitud sidrunikoort**

Püreesta kõik ained saumikseri, kannmikseri või köögikombaini abil ühtlaseks kreemjaks hummuseks. Serveeri kohe või säilita külmas.

KOKKA ISE!

Melonipaadid puuviljasalati ja maasika-kookosekreemiga

Uskumatult hea, suviselt värske magusroog, mis ei sisalda terakestki lisatud suhkrut. Maasika-kookosekreemi teevad magusaks hoopis kuldsed rosinad, mis oma heleda värviga sobivad kreemi sisse hästi. Kreemi tuleb paras ports, nii et jagub nii puuviljadele kui ka niisama limpsimiseks. Puuvilju võid vastavalt enda soovidele ja võimalustele valida.
NB! Enne kreemi valmistamist hoia kookospiima purki üle öö külmkapis.

Maasika-kookosekreem:

- **150 g heledaid rosinaid**
- **400 g maasikaid (sobivad nii külmutatud kui ka värsked)**
- **400 g purk täisrasvast kookospiima (Santa Maria lilla purk)**

Puuviljasalat:

- **1 küps melon**
- **1 küps mango**
- **3 küpset kiivit**
- **1 suur kobar punaseid viinamarju**

Kreemi valmistamiseks vala rosinad keeva veega üle ning lase paar minutit liguneda. Kurna vesi ära ning vala rosinad kannimikserisse, köögikombaini või kaussi. Püreesta ühtlaseks massiks (võib jääda üsna teraline). Lisa maasikad (kui kasutad külmutatud maasikaid, sulata need eelnevalt üles ning vala liigne vedelik ära). Võta kookospiimapurk külmikust välja, keera tagurpidi ja vala vedel osa pealt ära. Kaabi põhja jäänud paks kookoskreem rosinate ja maasikate hulka. Püreesta kõik ühtlaseks kreemiks.

Lõika melon kaheks paadikeseks ning õõnesta sisud välja. Haki meloni sisu, lisa kooritud ja hakitud mango ja kiivid ning viinamarjad. Sega kõik läbi ja pane puuviljasalat tagasi melonipaatide sisse. Serveeri koos maasika-kookosekreemiga.

rõnga-kujuline täht
väga sageli, ühtelugu
viljatera, vilja seeme
keskmine eduri-vi-mängija jalgpallis
Aarne Saluveer
esimene koer kosmoses
Tallinna Loomaaia vapiloom
väga hõre aine
jalgratta juhtraud
info-tehnoloogia
klass
see on
soust
suusk
inglise keeles
asja ees, teist •••
mitte tahtlikult, mitte meelega
Triinu
mereäärne linn Eestis
hooaeg
linn Lõuna-Eestis
VIII
number
Rudyard Kipling
ogaline kala
amper
Riho Sibul
Mark Soosaar
Kimi Räikkönen
Aleksei Turovski
•••toos
•••võileib
lihakate lehtedega lõunamaine taim
Emilie
Paul Ariste
kaunis
kaupluse klient
2 × täht
1. noot
nimetav; nimeline
••• Fleming
••• Thorpe
••• Holm
õhin
emane siga
alistuv ja leplik
gramm
Rooma number
9
•••kuum
•••punane
•••relv
hundi... kummi... pudru...
aasta
aar
ühe täpiga täht
arenenuma riigi poolt allutatud maad, kolooniad
Rooma number
11

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Vastus saada toimetusse enne **5. juunit 2017!**
Parimatele auhinnaks „Juku juntsüklopeedia"

VÄIKE MAIRIIN

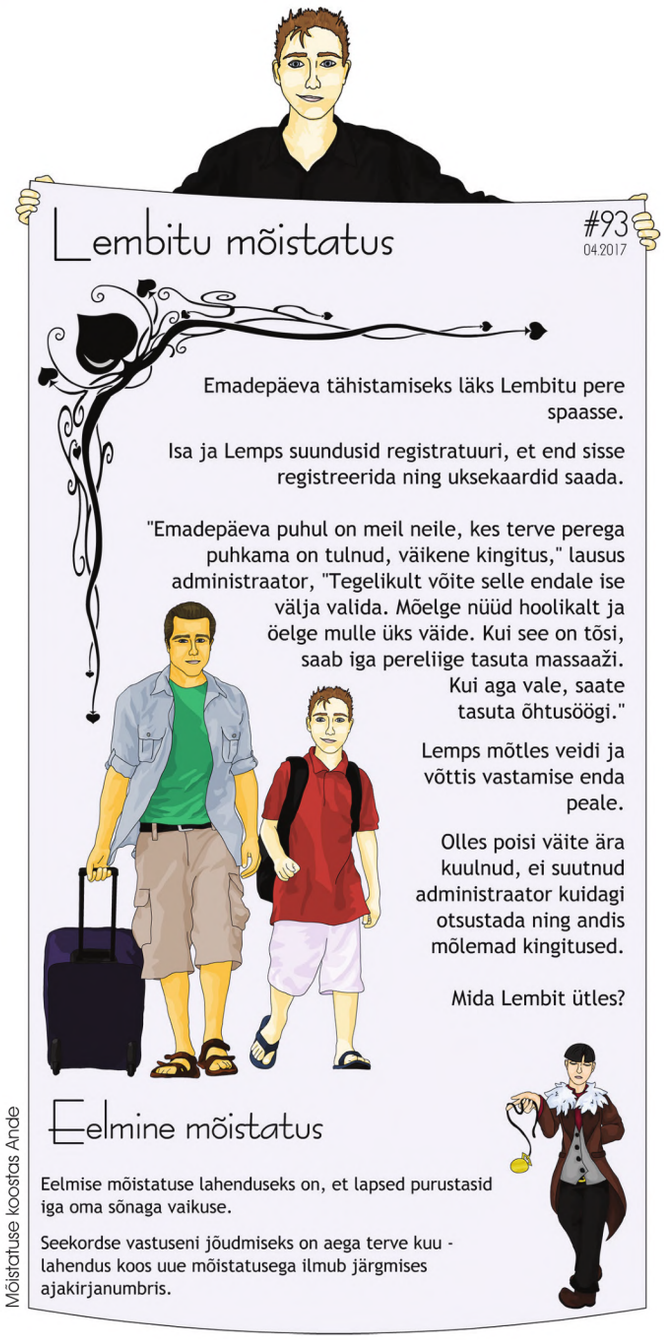

Mõistatuse koostas Ande

1. Käo keskmiseks elueaks hinnatakse
a) 50 aastat
b) 25 aastat
c) 10 aastat

2. Maailmas tuntakse rabarbereid
a) 200 sorti
b) 20 sorti
c) 2 sorti

3. XII noorte tantsupeo esietendus toimub
a) 30. juunil
b) 3. juunil
c) 13. juunil

4. Hollandi Eesti kool sai aprillikuus
a) 100 aastaseks
b) 10 aastaseks
c) 5 aastaseks

5. Helsingis asuvat Latokartano kooli külastas varakevadel Eesti
a) president
b) peaminister
c) välisminister

6. Luu-uurijad teavad, et täiskasvanud inimese luustikus on luid
a) 2600
b) 206
c) 260

7. 2014. aasta 1. aprillil teatas Microsofti Saksamaa osakond, et hakkab valmistama pildistavaid ja filmivaid
a) valehambaid
b) parukaid
c) hambatugesid

Õiged vastused leiad sedasama ajakirja tähelepanelikult lugedes!
Nende vahel, kes saadavad õiged vastused toimetusse enne 5. juunit 2017, loosime välja LAHEDAID RAAMATUID!
NB! E-posti teel saabunud vastused lähevad loosi ainult siis, kui sõnumis on kirjas ka vastaja tavapostiaadress või kooli nimi!

Robert Himberg

Kahrut Laanemets

Nora Lee Adamson

Cardo Hallimäe

Hanna Loretta Laansoo

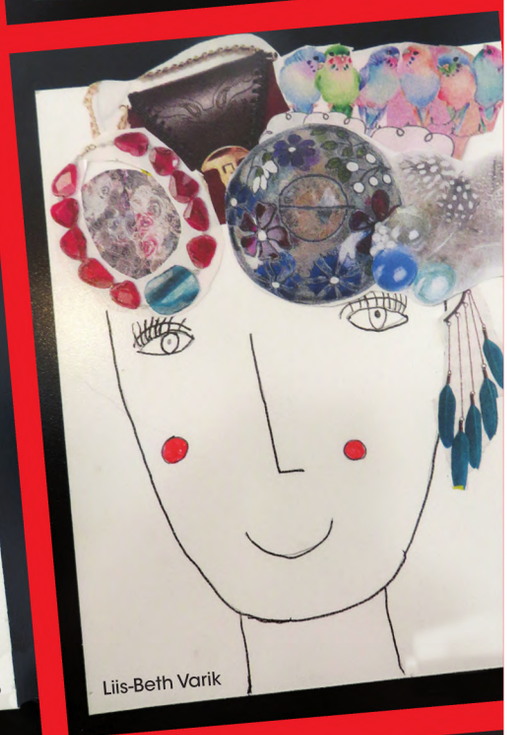
Liis-Beth Varik

Leiutas ja kogus **Jüri Paet**

PAETISME

Unekotile on äratuskell märatsuskell.
Süües kasvab kõht.
Seitsmevennapäeval võib tõdeda, et päevad ei ole vennad.
„Mullast oled sa võetud ja mulda pead sa ka saama!" ütles kartulikasvataja.
Õunapunnist saab punnsuutäie.
Kaevur on tööpostil madalam kui muru.
Inimene sarnaneb patareiga, kuna mõlemal on pluss ja miinus pooled.
Ka miinuskraadidel on omad plussid.
Parem olla tuhvlialune kui paadialune.
Miks on ainult kevade kuulutajad, kuid teiste aastaaegade kuulutajaid ei leidu?

• • •

Ära hinda inimest selja tagant.
Astu julgelt edasi seni, kuni tead, et saad tagasi pöörduda.
Rikkam inimene pole see, kes omab palju asju, vaid see, kes saab läbi vähesega.
Pimedus õpetab valgust hindama.
Palju lihtsam on lahendada teiste probleeme kui enda omi.
Mida vaiksemalt oled, seda rohkem kuuled.
Püüa teha seda, mis nõuab mõistust.
Miski ei värskenda mõtteid nii kui tuul peas.

NAERU-USS

*

Juku kurdab sõbrale: „Homme on emadepäev, aga mul pole veel mingit kingitust! Ja raha on mul ka vähevõitu…"
„Osta siis emale midagi väikest ja ilusat – näiteks taskurätik!" soovitab sõber.
„Jah, aga ma ei tea ju ema nina numbrit!"

*

„Tead sa, ema, mul on lihtsalt valus vaadata, kuidas sa isegi emadepäeval nõusid pesed!" kuulutab Juku.
„See on sinust kena, pojake," lausub ema.
„Nojah," kinnitab Juku, „selle asemel, et seda valu kannatada, lähen ma parem vahepeal kinno!"

*

„Kui me emaga vaidleme, siis jääb alati viimane sõna minu öelda!" teatab Juku.
„Ja mis sõna see siis on?" küsib sõber.
„Eks ikka „vabandust"!"

*

„Õpetaja, õpetaja, Juku käskis mul põrgusse minna!"
„Ja mis sina siis tegid?"
„Tulin kohe siia õpetajate tuppa!"

*

Ootamatute külaliste saabudes saadab ema Juku poodi ja annab talle kaks viie-eurolist rahatähte: „Ole hea, ja osta viie euro eest pakk kohvi ja viie euro eest kooke!"
Möödub tund ja tükk teistki, enne kui Juku tühjade kätega koju tagasi jõuab.
„Mis juhtus, Juku, kas kauplus oli suletud?" küsib ema.
„Ei, pood oli avatud, aga mul läks meelest, kumma viie-eurolise eest tuli osta kohvi ja kumb oli mõeldud koogi jaoks," laiutab Juku käsi. „Vaata ise – need rahatähed on äravahetamiseni sarnased!"

*

„Juku, täna oled sa kõigi tundide ajal lakkamatult lobisenud! Sellele tuleb ükskord ometi lõpp teha!" pahandab õpetaja. „Homme palun sul kooli tulla koos emaga!"
„Oi, õpetaja, see pole küll hea mõte," arvab Juku. „Minu ema armastab nimelt veel palju rohkem lobiseda kui mina!"

*

„Juku, sa lubasid matemaatikaga tegelda, aga nüüd ma näen, et selle asemel oled hoopis kõik kompvekid karbist ära söönud!" noomib ema.
„Aga ma tegelesingi matemaatikaga – kommide abil õppisin lahutamistehet!" teatab Juku.

*

Ema aitab Jukul matemaatikaülesandeid lahendada.
„No nii, paistab, et saime need arvutused ilusasti tehtud," lausub ta lõpuks. „Aga ära sa unusta homme õpetajalt küsida selle poe aadressi, kus lihakilo maksab kolmkümmend senti!"

*

„Minu isa suudab üheainsa käeliigutusega terve autokolonni seisma panna!" hoopleb Juku.
„Siis ta on küll ilmatu tugev jõumees!" imestavad sõbrad.
„Nojah… Aga seda suudab ta teha ainult siis, kui tal on sau käes – paps on nimelt ameti poolest liiklusinspektor!"

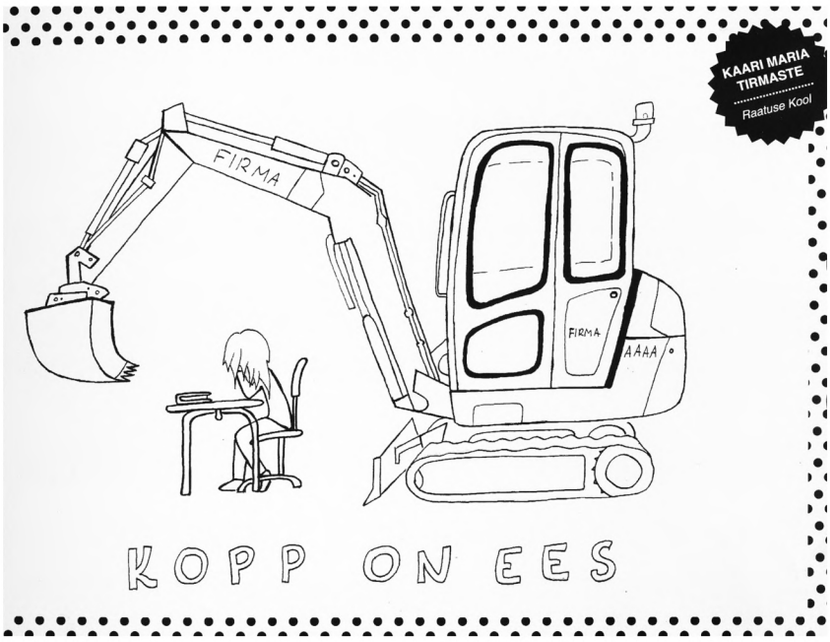

PETSERI KEELTEGÜMNAASIUMIS KÕLAS JÄLLE PUHAS EESTI KEEL

Nagu juba aastaid emakeelenädalal on juhtunud, võtsid Eesti Rahva Muuseumi töötajad oma sõprade seltsi eestvõttel sellelgi aastal ette reisi Petserisse, et koos sealse keeltegümnaasiumi perega tähistada eesti keele päeva.

Seekord sõitsid sõpradele külla tekstiilikunstnik ja värske akadeemik Anu Raud, kes igapäevatööna juhatab ERMi Heimtali osakonda, muuseumi hariduskeskuse juhataja Kaari Siemer, metoodik Virve Tuubel ja ERMi sõprade seltsi esindajana Sirje Madisson.

Päeva juhatas selges eesti keeles sisse gümnaasiumi direktriss Larissa Baranova. Muuseumirahvas rääkis eesti rahvariietel kasutatud mustritest, nende tähendusest ja nimetustest. Koos meenutati vana-aja mänguasju. Iga laps sai valitud rahvusliku mustri järgi kujundada endale helkuri. Kangatükkidest ja villast valmistasid lapsed nuku, mis oli vanal ajal talulastele mängukaaslaseks. Ja kui kinnas kaotsi läheb, siis saab selle allesjäänud paarilisest valmistada näiteks toreda kukekese – Anu Raud näitas, kuidas see käib. Lusti oli laialt, eesti keeles said kõik asjad aetud ja jutud räägitud!

Õpilastel oli eesti keele õpetaja Vally Tamme juhendamisel ette valmistatud humoorikas eestikeelne eeskava, mille õpilased hoogsalt ette kandsid. Õpetaja Tamm sai haridus- ja teadusministeeriumi tänukirja eesti keele ja kultuuri õpetamise, hoidmise ja edendamise eest. Õnnitlemas olid ministeeriumi keeleosakonna juhataja Piret Kärtner ja nõunik Andero Adamson.

10. klassi õpilased Anneli Torm ja Jelizaveta Bitševina tutvustasid Padovere eramuuseumi, kuna sõidame kevadel ekskursioonile Jõgevamaale. Seal imetleme Elistvere loomapargi asukaid ning tutvume Tiit ja Ülle Lääne juhitava muuseumiga. See muuseum on teadupärast esimene eramuuseum Eestis. Padovere küla mainiti esmakordselt 1534. aastal. Loodame ka muuseumi juures oleval tennise-, jalgpalli- ja võrkpalliväljakul oma sportlikke võimeid proovile panna. Laululaval esineme kevadlauludega.

11. klassi õpilane Vladislava Dorošenko esines teemal „Aastaajad ajakirjas Hea Laps ja tähtpäevad ajakirjas Täheke". Kuna need ajakirjad on sisutihedad ja huvitavad, siis pani Vladislava kokku omanäolise ja humoorika esinemispala, mille ta menukalt ette kandis. 4. klassi õpilane Marija esines luuletusega „Sõna".

Vally Tamm,
Petseri keeltegümnaasiumi eesti keele õpetaja
Sirje Madisson, ERMi koostöövõrgustiku koordinaator

Foto: Raido Roog

MIDA TEEB LUU-UURIJA?

Martin Malve,
Tartu Ülikooli luu-uurija

Luu-uurija ehk osteoloog on teadlane, kes oskab rääkima panna maa seest leitud inimeste skeletid. See tähendab, et ta uurib arheoloogilistelt väljakaevamistelt avastatud luustikke, teeb kindlaks, kas tegemist on mehe või naisega ning millesse ta võis surra. Enamasti näeme luu-uurijaid koos arheoloogidega skelette kaevamas. Mõnikord aitavad nad ka politseinikke kuritegude lahendamisel. Tihtipeale võib luu-uurijaid näha ja kuulda raadios ning televisioonis, kui on avastatud väga vanad ja huvitavad inimluud. Luu-uurijad õpetavad ka teistele luude uurimist ja seda, et vanadesse skelettidesse tuleb suhtuda austusega, kuna need on kuulunud kunagi elanud inimestele.

Miks üldse on vaja skelette välja kaevata? Enamikul juhtudel on tegemist päästetöödega, mis toimuvad, kui mõni vana kalmistu jääb hoonete või teede ehitamisele ette. Seetõttu tuleb kõik skeletid üles kaevata ja läbi uurida. Välitöödel kasutatakse luustike väljakaevamiseks pintsleid ja kühvlikesi. Inimluude kaevamine on küllaltki aeganõudev, sest luud on üsna haprad ja neid

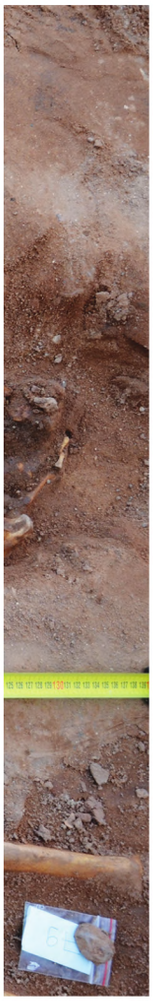

välja puhastades tuleb olla väga hoolas. Eriti täpselt tuleb kirjeldada, kuidas skeletid paiknevad. Luustik joonistatakse ja pildistatakse, et hiljem oleks uurijal võimalik kindlaks teha inimese asend hauas ja viis, kuidas surnu on sinna asetatud. Märgitakse ka haualohu mõõtmed, kas surnu oli maetud kirstus või surilinas ning kas omaksed olid talle midagi kaasa pannud (nt münte, ehteid). Pärast kaevamisi tuuakse luustikud luuhoidlatesse, kus need puhastatakse ja pannakse karpidesse. Seejärel asuvad neid uurima juba luuuurijad.

Täiskasvanu luustikus on umbes 206 luud, mida luu-uurija peab une pealt teadma. Laste skeletis on aga luid veelgi rohkem, sest nende luud on alles ühinemisjärgus. Näiteks on vastsündinul umbes 270 ja 14aastasel lapsel umbes 356 luud või luu osa. Luu-uurija peab isegi pisikese luukillukese järgi ütlema, kas see kuulus täiskasvanule või lapsele.

Mehe ja naise koljud on väga erinevad. Luu-uurijal on võimalik öelda, kellele maa seest leitud pealuu kuulus. Meeste koljud on enamasti suuremad, kandilisemad ja raskemad, naiste omad aga väiksemad, ümaramad ja kergemad. Lisaks on meestel pikemad käe- ja jalaluud, naistel jällegi laiemad puusaluud. Isegi hambajuure pikkus võib näidata, kas tegemist on mehe või naise hambaga.

Luudelt saab välja lugeda, kui vana oli inimene surmahetkel. Laste iga saab määrata selle järgi, kas tal on suus piima- või pärishambad. Alaealiste vanust on võimalik hinnata ka luude suuruse ja koljuluude ühinemise abil. Täiskasvanute vanust näitavad kulunud hambad ja liigesed.

Vanadelt luudelt saame ka teada, kuidas meie esivanemad sadu aastaid tagasi elasid. Näiteks võib luu-uurija öelda hammaste järgi, kas inimesed sõid rohkem liha- või teraviljatoite. 500–600 aasta vanuseid hambaid vaadeldes näeme, et neil ei olnud selliseid hambapuhastuse vahendeid nagu meil. Nende hambaid pures tugevalt hambasööbija, mis põhjustas neile kindlasti palju valu. Lisaks saab hammaste kulumise järgi teada, kas inimene oli igapäevane piibusuitsetaja, neil on enamasti esihammaste krooni sisse kulunud lohk. Lõhkilöödud koljusid uurides saab luu-uurija öelda, kas meest võidi rünnata mõõga või nuiaga ja kas lööja oli parema- või vasakukäeline. Luudelt võib leida jälgi ka kuuli- ja nooleaukudest. Lisaks saab teada, kas inimene suri vigastuste tõttu või paranes nendest. Skelettide uurimisel võib leida jälgi paranenud luumurdudest, liigeste vaevustest, nakkushaigustest, ja isegi seda, kas inimene on oma hambaid kasutanud mõne töö tegemiseks: näiteks kingsepad hoidsid hammaste vahel nõela.

Foto: Taisi Juus

Nagu eespool nägime, oskab luu-uurija luustikelt välja lugeda inimeste sugu, vanust ja haigusi. Luustikelt saadud teave on suureks abiks kaugete esivanemate uurimisel: kas neil valutasid hambad või oli äkki keegi sõjas hukkunud. Kindlasti ei tohi luude leidmisel neid lõhkuda või muul viisil kahjustada. Kuidas saada luu-uurijaks? Hetkel veel kahjuks Eestis luude määramist ei õpetata. Üheks võimaluseks on minna Tartu Ülikooli arheoloogiat õppima ja täiendada ennast samal ajal ka välismaa kõrgkoolides.

KÜSIMUS:
Missugusel lipul on kujutatud koljut ja ristatud toruluid?

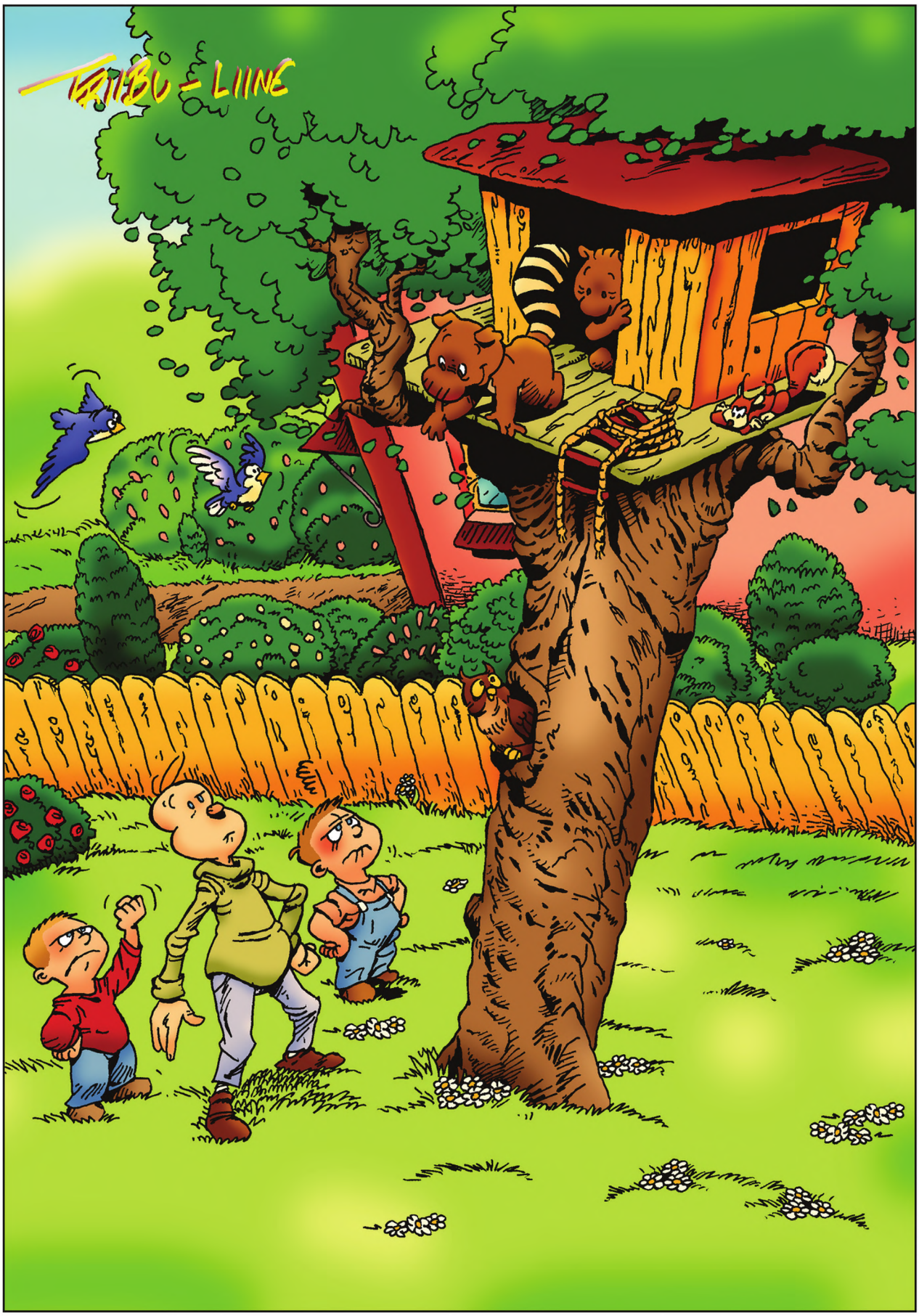

Thomas Scheileke

„Kariibi mere piraadid: Salazari kättemaks"

METSIKUD MERERÖÖVLID JA KITARRIGA KOER

No nii, sõbrad, käes on maikuu! Ainult kuu aega lahutab teid aasta oodatuimast ajajärgust, mis kannab nime suvevaheaeg! Nii nagu kõigi kuude jooksul, nii ka mais on piisavalt põhjuseid kinno minna. Ruumipuudusel kõigist rääkida ei jõuagi, nopiks siit välja vaid paar tükki. Esmalt üks meeletu seiklus, mis kannab pealkirja **„Kariibi mere piraadid: Salazari kättemaks"**. **Johnny Depp** on jälle kapten Jack Sparrow, kelle muredeks on jätkuvalt tema kaduva kippuv laev „Must Pärl", igal sammul jälitavad seadusesilmad ning küsimus, et miks ometi rumm otsas on? Nüüd lisandub tavamuredele väga tõsine probleem, kui Jacki asub püüdma verejanuline kapten Salazar (**Javier Bardem**), kes haub juba aastaid kättemaksu millegi eest, mille Jack poisikesepõlves korda saatis.

Maikuusse mahub ka animaseiklusi. Esmalt **„Salakaval Urfin ja tema puusõdurid"**. Võlumaa valitsejaks ihkab saada üks puusõdurite armeed kamandav Urfin ning ainsana suudaks ta kurjadele plaanidele kriipsu peale tõmmata üks ettevõtlik tüdruk nimega Elli, kes peab päästma Smaragdlinna Urfini ja tema sõdurite küüsist. Seejuures on talle abiks sõbrad Hirmutis, Puuraidur ja Lõvi.

Hoopis teises toonis multikas on maikuus linastuv **„Rokkiv koer"** jutustab tiibeti mastifist Bodist, kes pole sugugi huvitatud oma isa jälgedes lambakarja valvuriks hakkamisest – selle asemel unistab Bodi hoopis elust... muusikuna! Loomulikult ei saa tee säärase unistuseni olla sirge, vaid ikka käänuline kannatuste rada, kus jagub ka kuhjaga nalja ja naeru.

„Salakaval Urfin ja tema puusõdurid"

„Rokkiv koer"

Mai tuleb veel vastu pidada ja siis on suvevaheaeg käes! Jaanikuul seikleb kinolinal „Wonder Woman", samuti ei puudu kinokavast pisikesed kollased käsilased, kelle kanda uus tormakas animakomöödia „Mina, supervaras 3". Aga sellest kõigest räägime juba järgmises numbris.

Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

Nimi: Alexandra Schipai
Vanus: 11
Kool: Mustamäe gümnaasium

NÄITERING KAOTAS ESINEMISHIRMU

• Räägi enda hobist!

Mulle meeldib näidelda, sest mulle meeldib teistesse karakteritesse kehastuda. Nii saan ma teada seda, mis tunne on olla mõni teine inimene. Kuna ma enda elust tean juba, milline see on, siis miks mitte näiteks proovida, milline on mõni teine karakter ja tänu sellele olla see teine inimene.
Teisalt on näitlemisel võimalus endale ise mingi karakter mõelda, näiteks saan ma nii ise mõne teise inimese ka luua ja seda mängida.

• Kus sa sellega tegeled?

Täpsemalt tegelen ma näitlemisega Tallinnas Kullo Huvikeskuses, kus teeme hetkel etendust „Saa õnnelikuks, väike Cosette", mis räägib ühest väikesest tüdrukust, kellel ei ole ema ega isa ning kes töötab trahteris teenijana. Mina mängin seal kõrtsiemandat, kes on selle tüdruku vastu väga kuri.

• Milline on siiani su lemmikroll olnud?

Tegelikult on see minu esimene roll, sest ma alles hakkasin näitlemisega tegelema, kuid mäletan, et lapsena mängisin ma teatris ka ühte seitsmest kitsetallest. Seda ma kahjuks väga ei mäleta, sest olin nii pisike, kuid see oli esimene kord, kui näitlemisega kokku puutusin. Mäletan ainult seda, et ma väga tahtsin sinna ja pidin mingi konkursi läbima. Kuid kuna mulle näitlemine väga meeldib, siis lavastan ma vahel ka enda koolisiseselt.
Veel käinud humoreskidel, seal pidime sõbrannaga tegema mingi nalja. Mina olin mees tema naine ja mina pidin talle nagu lilli tooma.

• Mida oled näitlemisega seoses saavutanud?

Kuna ma olen seal veel nii vähe käinud, siis otseselt ma mingile konkursile jõudnud ei ole. Küll aga olen ma saavutanud palju enda jaoks. Näiteks oli mul varem esinemishirm, mis on tänu näiteringile suuresti kadunud.

• Millega sa veel tegeled peale näitlemise?

Hetkel käin ma veel kergejõustikus, millega tegelen Audenteses, kuid soovin sellega Nõmme Spordiklubis jätkata. Kergejõustiku juures meeldib mulle kõige enam pikamaajooks, sest mul on hea vastupidavus, mistõttu sobib see mulle kõige paremini.

• Kas oled pidanud enda hobide tõttu ka vabast asjast loobuma?

Kui päris aus olla, siis vahel olen pidanud spordi pärast ka näiteringist loobuma, mida ma väga ei tahaks, aga kuid seda on juhtunud. Kuna mõlemad alad nõuavad tõesti pühendumist, siis on mul tihti vähem vaba aega kui sooviksin.

• Kas tahaksid ka tulevikus näitlemisega tegelda?

Jah, tahaksin küll! Kui ma päris aus olen, siis tahaksin ma režissööriks saada. Mulle nii meeldib lavalugusid ise kokku panna. Vahel teeme sõbrannaga koos lühifilme või trailereid. Tegelikult läksin ma näiteringi just sellepärast, et tahtsin saada näitlejaks, kuid miskipärast leidsin, et mulle meeldib asju ise lavastada. Ka näiteringis on juhendaja mulle selleks teinekord võimaluse andnud.

• Lõpetuseks...

Tehke seda, mida te teha armastate.

Alexandraga vestles **Anna-Maria Uulma**

TÄISKASVANUTE TEMBUD

(Algus aprillinumbris)

Jääkuubikuid Antarktikast!

1. aprillil 1978 ilmus Sidney sadamasse hiiglaslik jäämägi. Kohaliku seikleja ja miljonärist ärimehe Dick Smithi sõnul nägi ta aisbergi vedamisega juba mõnda aega vaeva. Miljonär soovis nimelt austraallasi rõõmustada otse Antarktikast kohale veetud valge imega: mees teatas, et laseb jäämäest valmistada väikesi kuubikuid, mis oma puhtuse ja värskusega sobivad jahutama mis tahes jooke. Smith lubas jääkuubikuid müüa väga soodsa hinnaga – 10 senti tükk. Küllap oli kaugelt toodud jääst huvitatuid üpriski palju, kuid siis, kui jäämägi oli juba päris sadama ligi, hakkas äkki vihma sadama. Sadu pesi maha „jäämäge" kaunistanud tuletõrjevahu ja habemeajamiskreemi, mille alt ilmusid välja valged plastikutükid…
Ka miljonärid tahavad natuke nalja visata!

Hambaraudadega internetti!

2014. aasta 1. aprillil teatas Microsofti Saksamaa osakond, et on asunud tootma väga nutikaid ja praktilisi breketeid, millel lisaks hammastiku korrigeerimisele on veel mitmeid fuktsioone. Hambaraudade kaudu on lihtne pidada interneti- ja telefoniühendust, teha automaatselt tõlkeid ning – lihtsalt naeratades – pildistada ja filmida. Kui breketite kandjale saabub SMS või internetisõnum, siis hakkab hambaid toetav metall kohe vibreerima. Kahjuks polnud pärast aprillikuu esimest päeva enam imevidinast midagi kuulda.

Saia- ja soustilõhna õhtutualettidele!

Lõhnataju on inimestel erinev ja ega parfüümidki ole vennaksed – kellele meeldib tsitruse-, kellele roosi- ja kellele mandlilõhn. Jaapanlased otsustasid rõõmustada aga neid, kes ei suuda ilma burgerita elada. Ja kui parajasti pole võimalik oma lemmiksaia koos kotleti ja muude vidinatega süüa, siis võib burgerifänn end vähemasti burgeriparfüümiga lõhnastada. 1. aprillil 2015 teatas Jaapani Burger Kingi firma, et on kokku seganud uudse ja vaimustava grillburgeri-lõhnaõli, mis jääb müügile ainult üheks päevaks. Kes parfüümist ilma jäi, see pistis kindlasti lohutuseks mitu burgerit põske!

Kinopõrand hiilgama!

Teadlastele meeldib tõsiste uurimustööde kõrval vahel nalja visata. 1. aprillil 2013 kuulutati internetis, et Cambridge'i laboratooriumis on leiutatud uut sorti popkorn. Uurimisrühma juht dr A. Täuschen teatas, et kuna äsja aretatud popkorn omandab hämaruses roheliselt helendava värvuse, on nüüdsest pimedas kinosaalis plaksumaisi pugivatel filmisõpradel väga mugav oma lemmikmaiusetopse või -kotte kasutada ja kui mõni raas maha pudeneb, siis leitakse ta sära järgi kohe üles.

Vutimeeste isevärki naljad

aprillil 1988 teatas nõukogude ajaleht Izvestija, et Moskva vutiklubi Spartak alustas läbirääkimisi maailmakuulsa Argentiina jalgpallistaari Diego Maradonaga. Ka summa, mis Maradonale välja oli lubatud, oli uudises kirjas: Venemaa pidi staari värbamiseks ohverdama 6 miljonit dollarit. Uudis levis kiiresti üle kogu maailma ja Izvestija toimetusel oli tükk tegemist, et selgitada, et tegu oli aprillinaljaga – varem polnud nõukogude meedia nimelt endale sellist huumorit lubanud ja naljapäeva uudist võeti kõikjal tõe pähe.

Põnevust, romantikat ja huumorit

Kirjastuse Varrak kaudu ilmunud **Caleb Krispi** raamat **„Ainult mitte Ivy Pocket”** pajatab kaheteistkümneaastasest Ivyst, kes teenib endale leiba krahvinna Carbunkle´i teenijana, kuid satub äkki kummaliste seikluste keerisesse. Tüdruk nõustub tohutu suure vaevatasu eest viima Inglismaale hinnalise Kellateemandi, ning seiklused muutuvad aina kaelamurdvamateks... **Barbara Cantini** humoorikate piltidega raamat pakub kindlasti põnevust nii tüdrukutele kui ka poistele. Raamatu tõlkis **Tiina Viil.**

Onu Ööbiku naljakad teod ja tavad

Ellen Niidu loomingus on palju vahvaid tegelasi. Üks neist – onu Ööbik – tegutseb vahel nagu väike poiss ja sealsamas tahab ta siiski justkui täiskasvanu olla. Nii mõnigi töö – näiteks riietumine või vanniskäimine – käib tal kangesti pikaldaselt, kuid kausitäie õunte ärasöömine toimub raamatulugemise kõrvalt nii nobedasti, et onu ei saa arugi, kui äkki on kauss tühi ja prügikastist vaatab vastu üksik õunasüda. Nüüd on kõik onu Ööbiku lõbusad lood ilmunud ühtede kaante vahel – ja kaaned on raamatul **„Onu Ööbik Öösorri tänavast”** uhked nagu ka lõbusad illustratsioonid, mille autoriks on meister **Priit Pärn** ise. Vahva vaadata ja lõbus lugeda!

Asjalik ja ilus uudisteos

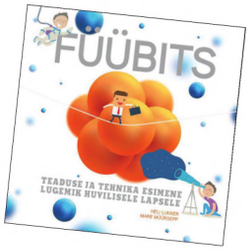

Kirjastus Tammerraamat avaldas aastaid tagasi mudilastele mõeldud „Beebitsa”, mis sisaldas pilte ja salme pisematele lastele. Nüüd aga ilmutati hoopis **„Füübits”** – üks väga vajalik, tark ning asjalik raamat, mis pajatab lastele füüsikast nii lihtsas ja selges keeles, et isegi isad-emad võivad oma teadmisi värskendada ja ka üht-teist juurde õppida. Raamatu kirjutas füüsik **Heli Lukner** koos õpetaja ja kasvatusteadlase **Mare Müürsepaga** ning selle valmimise juures on abiks olnud paljud algklassilapsed. Ilusad ja samas õpetlikud pildid tegi „Füübitsale” **Angeelika Schneider**.

Priidu, Susanna ja Dudanna

Mudilastel – eriti neil, kellel on parajasti käsil kõnelema õppimine – tõstab kindlasti tuju **Marliese Aroldi** raamat **„Priidu”**. Selgub, et mõne hääliku takerdumine polegi teab mis mure: näiteks jänku Susannast võib ühel hetkel saada suurepärane sõber Dudanna! Lõbusate piltide autor on **Annet Rudolph**.

Arvutimäng ja tulevik

Populaarne soome lastekirjanik **Timo Parvela** on kirjutanud üle kuuekümne raamatu ja tema teoseid on tõlgitud paarikümnesse keelde. Ka eesti lugejad peavad lugu tema lõbusatest Ella- ja Pate-lugudest. Äsja Ajakirjade Kirjastuse kaudu ilmunud raamat **„Kepler 62. Kolmas raamat: Reis”** kuulub aga fantaasiakirjanduse kilda: see pajatab nimelt kahest vennast, kes mängivad kummalist arvutimängu „Kepler62“, mille puhul pole teada, kas see ongi mäng või hoopiski retk kosmosesse. Parvela kirjutas jutu koos **Björn Sortlandiga** ning põnevad illustratsioonid tegi **Pasi Pitkänen**. Ulmelise seiklus- jutu tõlkis Rain Kooli.

Ajarändurite seiklused jätkuvad

Kõik, kes ootasid pikisilmi järge **Ilmar Tomuski** „Algaja ajaränduri seiklustele”, võivad nüüd rõõmust käsi kokku lüüa: Ajarändurite sarja teine raamat **„Seiklused paralleelmaailmas”** on niisama põnev ja seiklusrikas. Anette, Mariliis, Kert ja Toomas on õppinud ajas rändama ning võtavad nõuks oma oskusi inimkonna heaks ära kasutada: näiteks plaanitsevad nad I maailmasõja ärajätmist ja sooritavad selleks ajarännu aastasse 1914. Ajaloo muutmine tundub lihtsamast lihtsam, kuid korraga selgub, et noored sattusid hoopiski kummalisse paralleelmaailma, kus tegutsevad nende teisikud... Juhtub veel nii mõndagi iseäralikku – kuid lugemismõnu saamiseks tuleb sul ikka kätte võtta raamat, millele on lahedad illustratsioonid teinud **Hillar Mets**.

(Algus veebruarinumbris)

EMBLEEMID, NENDE KANDJAD JA TÄHENDUSED

Markus Saksatamm

Siseturvalisust ei taga vaid korrakaitsejõud. Järgnevalt räägime pisut neist inimestest, kes igale hättasattunutele vajadusel appi tõttavad. Osa neist on elukutselised, aga leidub neidki, kes tegutsevad oma vabast ajast ja tahtest. Kõigile neile kuulub minu sügav austus!

PÄÄSTEAMETi embleemil olevad must ja punane on suitsu ja tule, aga ka elu ja surma värvid. Ka kuldse tähe igal tipul on oma tähendus: tunne, vaprus, ühtekuuluvus, tähelepanelikkus, vastupidavus, lojaalsus, osavus ja teadmised-oskused. Oranžil sööril asuv sinine kolmnurk on rahvusvaheline kodanikukaitse sümbol, mis võeti kasutusele juba 1949. a. Vaprad ja vajalikud ametnikud!

EESTI TULETÕRJEMUUSEUM: Taas on kasutatud punast ja musta tule ning suitsu tähisena. Keskel pritsimehekiiver kui kõigile tuntud tuletõrje sümbol. Aasta 1974 viitab muuseumi asutamisele. Tegu on ühe igati vahva kohaga, mida tasub külastada! www.tuletorjemuuseum.ee

PÄÄSTEKOLLEDŽ: Kuulub Sisekaitseakadeemia juurde ning koolitab tulevasi päästeametnikke. Embleemil taas kaheksaharuline täht, riigivapp ning haridusasutust sümboliseeriv tõrvik.

TALLINNA TULETÕRJEÜHING: 1862. aasta 2. augustil asutati Tallinna Vabatahtlik Tuletõrje Selts – esimene vabatahtlik tuletõrjeorganisatsioon Tsaari-Venemaal. Embleemil pritsimehekiiver ja kirved, mis on tuletõrje rahvusvahelised sümbolid. Punane ja must on tule ja suitsu, aga ka elu ja surma sümbolid. Lühend ETL tähistab Eesti Tuletõrje Liitu. Pärg viitab kokkukuuluvusele ja Tallinna siluett asukohale. Ühingusse kuulub lisaks 5 salgale ka Tallinna Tuletõrjeühingu Orkester ja segakoor „Sõprus". Kuidas nad küll kõike jõuavad?

HÄIREKESKUS: Lisaks kaheksaharulisele tähele ja riigivapile leiab embleemilt ka telefoninumbri 112. Selle numbri teadmine päästab inimelusid! Tammelehed sümboliseerivad au ja pühendumust.

EESTI VABATAHTLIK MERE- JA JÄRVEPÄÄSTE aitab veekogudel hättajäänud inimesi. Koosneb 21 vabatahtlike ühendusest, mis on arvestatav jõud mereohutuse tagamisel. Koostööd tehakse paljude välismaiste päästerühmadega – üksteise kogemustest tasub ju õppida! Lisaks päästetööle korraldavad nad ka vastavaid koolitusi lastele. Valge ja sinine värv tähistavad embleemil laineid ja vahtu. Punane sümbol viitab Malta ristile. *Search and Rescue* on aga rahvusvahelise tunnuslause, mis tähendab eesti keeles „Otsi ja päästa".

DEMINEERIMISKESKUS: tegeleb lõhkekehade, pommikahtluste, pommiähvarduste, lõhkeseadeldiste ja plahvatusjärgse tööga. Demineerijad teevad igal aastal kahjutuks tuhandeid lõhkekehi – see on äärmiselt tähtis ja ohtlik töö! Kui leiad maapõues peidus olnud mürsu või midagi muud kahtlast, siis ära torgi! Siin ei ole küsimus arguses ega julguses – helista viivitamatult 112!

PÄÄSTELIIDU VABATAHTLIK PÄÄSTE Päästeliit ühendab Eestis tegutsevaid vabatahtlikke ühinguid, kes tegelevad tuletõrje, aga ka merepääste, vetelpääste, kadunud inimeste otsingu ja päästealase ennetustööga. Kirved ja tuletõrjekiiver sümboliseerivad pritsimehi, tamme- ja loorberiokstest pärg aga rõhutab päästjate üllaid eesmärke ja kangelaslikku ajalugu

PÄÄSTELIIDU VABATAHTLIK MEREPÄÄSTE Keskne sümbol on tuletatud Malta ristist, mis on päästeorganisatsioonide ülemaailmselt kasutatud sümbol. Taas leiame siit rahvusvahelise tunnuslause *Search and Rescue* lühendi – SAR. Ankrud sümboliseerivad muidugi merendust. Embleemisüdamikku ümbritsev köis aga seob kõik märgid üheks tervikuks.

VABATAHTLIK RESERVPÄÄSTERÜHM: Embleemil olev Harjumaa vapp viitab kandjate tegevuskohale ja aasta 2002 tähistab rühma asutamist. Rühma kuulub 194 liiget, neist 25 koerajuhti. Tunnuslauseks „Vaba tahte ühine jõud".
NB! Reservpäästjad (vt. ka järgnevaid embleeme) on vabatahtlikud, kes abistavad kutselisi päästjaid suurõnnetustel (nt. metsapõlengud või ulatuslikud õlireostused), aitavad otsida eksinud inimesi ja löövad kaasa ohtu ennetavas tegevuses.

VIRUMAA RESERVPÄÄSTERÜHM Embleemil on kujutatud oranžil taustal sinine kolmnurk, mis on kodanikukaitse märk, sellel omakorda Virumaa maakondade vapi kujutis. Tähtsal kohal on Eesti Vabariigi lipp. Kollane ääris sümboliseerib soojust ja abivalmidust. Embleemi autoriteks on asutajaliikmed I. Pung, J. Kirsipuu, M. Suursu ja J. Janno.

LÄÄNE-EESTI RESERVPÄÄSTERÜHM loodi 2009. a. Kollane on päikese ja hoolivuse ning sinine mere värv. Purjekas viitab rühma tegevuspiirkonnale. Taas kord kaunis embleem. Lisapunktid meie riigilipu eest!

EESTI OTSINGUKOERTE KLUBI asutati 2010. a. Klubisse kuulub 11 otsingurühma. Osaletakse isegi maailmameistrivõistlustel.
On kahte tüüpi päästekoeri: koerad, kes võtavad lõhna õhust, ning koerad, kes otsivad kannatanut jälge mööda. Üks koer võib olla välja õpetatud mõlemaks, seega üks ei välista teist.
Kas teadsite, et koer suudab haista inimest 150 – 200 meetri kauguselt? Kas või 5-meetrise lume alt, kui ta on vastavalt välja õpetatud.

TALLINNA KIIRABI embleem tähistab lennukust, kiirust ja elule tagasitoomist. Risti kollane värv sümboliseerib soojust ning elu.

TARTU KIIRABI: Kolm erineva värviga tähistatud tahku kirjeldavad erinevaid Eesti osi, mis on ühendatud punaste radade ehk kiirabi teedega.

Lõpetuseks ütlen veel, et igaüks saab oma elu ise turvalisemaks muuta: vahetage suitsuandurites õigeaegselt patareid, õppige ujuma, kasutage autos turvavööd ja kandke paadis päästevesti.
NB! Kuidas helistada telefonile 112?

1. Teata, mis juhtus.
2. Teata aadress, kuhu on abi tarvis. Päästetöötaja saab sinu telefoni asukohta ka positsioneerida.
3. Ära katkesta ise kõnet. Ütle julgelt oma nimi. Täida täpselt päästetöötaja korraldusi.

JÄRGNEB

KENAL KEVADISEL AJAL

Barbie™

Kenal kevadisel ajal, just emadepäeva eel, tõstavad päid nii kullerkupud kui ülased, nii tulbid kui nartsissid. Ei metsa- ega ka aialilledel ole mingit muret oma soengute pärast: kullerkuppude nupud on ikka kaunilt kuldsed ja ülased valendavad igal kevadel ühtviisi heledalt.
Eks nii inimesed kui ka nukud soovi kevadel eriti ilusad ja värsked välja näha. Näiteks Juuksemängu-Barbie võib lakkamatult proovida uusi soenguid – küll lainelisi, küll lokilisi. Tüdrukutelegi meeldib aeg-ajalt üksteisele uhkeid soenguid teha. Aga missuguse soengu teeksid Sa emadepäeva puhul oma emale?

Pane oma head mõtte paberile ja saada toimetusse enne **5. juunit 2017**! Parimatel soengukavandajatel on lootust võita **Juuksemängu-Barbie Rimonnelt!**

Maaletooja Rimonne Baltic • www.rimonne.ee

©Mattel. Kõik õigused on kaitstud.

SA VÕID OLLA JUUKSUR

RAVENSBURGER KUTSUB LOOMAMAALE LOOMA!

Ravensburgeriteks oleme harjunud nimetama ikka killumänge ehk puslesid, mida on maailmas juba vist küll tuhandeid, kuid Ravensburgi nutikad disainerid oskavad välja mõelda veel nii mõndagi. Üheks viimastest uudistest on nummerdatud värvidega pildi-tahvlid, mille noored kunstnikud saavad kirgaste akrüülvärvide abil särama panna, ja tulemuseks on kenad maalid kutsadest, kiisudest, hobustest ja teistest lemmikloomadest. Raamituna sobib värvikas maal ka vahvaks emadepäevakingituseks. Raam on koos pintsli, värvide ja numbritahvliga juba karbis ootamas. Alla 7aastastele võivad need tegemised üle jõu käia, kuid isa-ema või vanema õe-vennaga saavad küllap nemadki hakkama. Meie aga ootame kirjutisi ja joonistusi teemal **„Minu unistuste lemmikloom"** – unistuste lemmikust saavad ju kirjutada ka need, kellel mingil põhjusel kassi, koera või hamstrit pidada ei õnnestu. Saada oma mõtte- ja kätetöö toimetusse enne **5. juunit 2017**! Parimatele auhinnaks uued Ravensburgeri värvipildikarbid Rekatolt!

NB! Ära unusta pilku heita ka Rekato veebipoodi: **www.rekato.ee**

REKATO
nuud mängime..